In wat voor Vechtdal wilt u leven?

Berno Strootman

Strootman Landschapsarchitecten
& College van Rijksadviseurs

Foto: Siep van der Veen

Panorama Nederland
Rijker
Hechter
Schoner
Panorama Nederland
CRa
College van
Rijksadviseurs

CRa
College van
Rijksadviseurs
Berno Strootman
| Rijksadviseur
| Fysieke Leefomgeving
Floris Alkemade
| Rijksbouwmeester
Daan Zandbelt
| Rijksadviseur
| Fysieke Leefomgeving

Ministerie van Integrale Zaken

Ruimtelijk, integraal, lange termijn

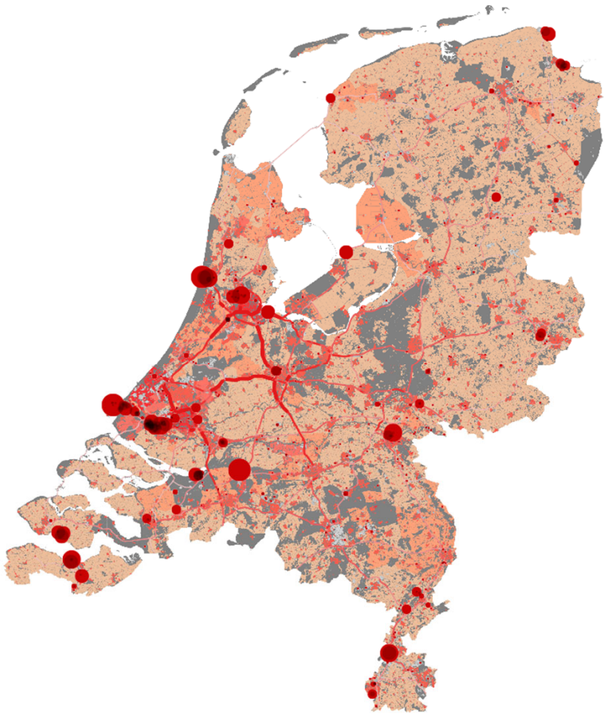

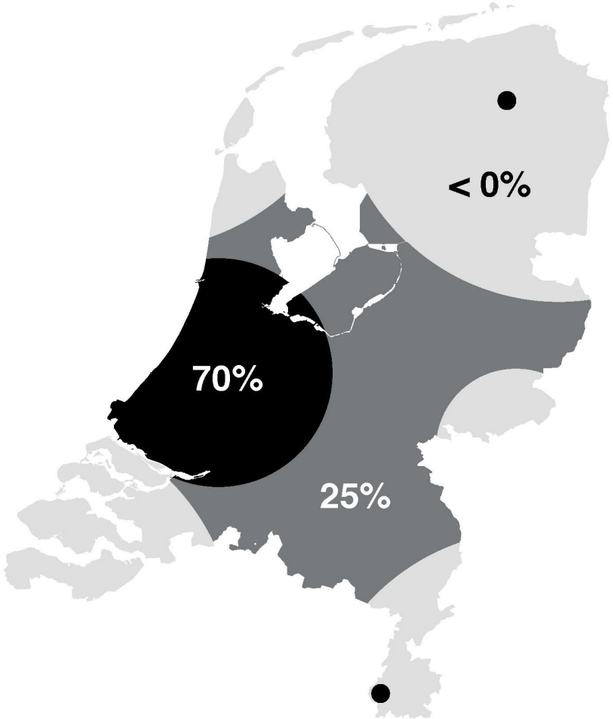

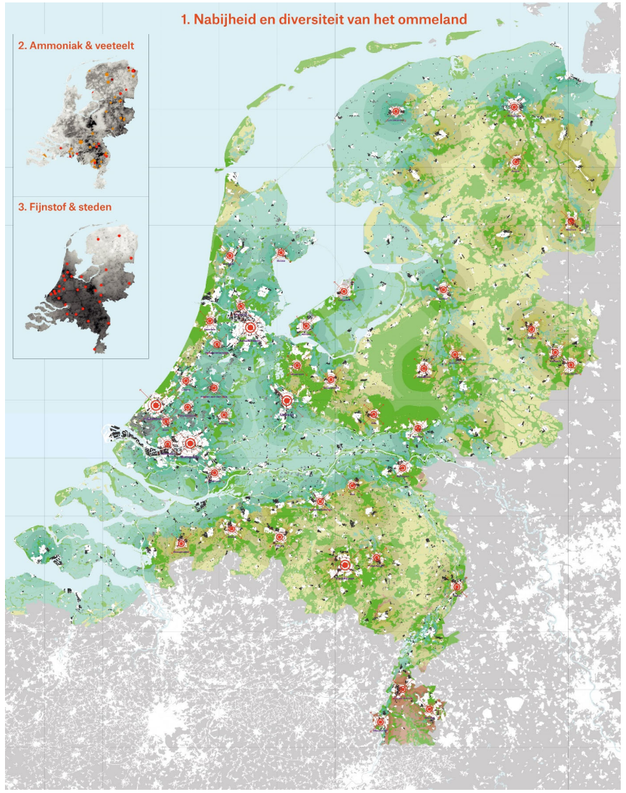

Parijs halen
Energietransitie

Eén miljoen woningen
Woningbouwopgave

Droge voeten & een koel hoofd
Klimaatadaptatie

Kringlooplandbouw
Landbouwtransitie

We staan voor grote opgaven, we moeten...

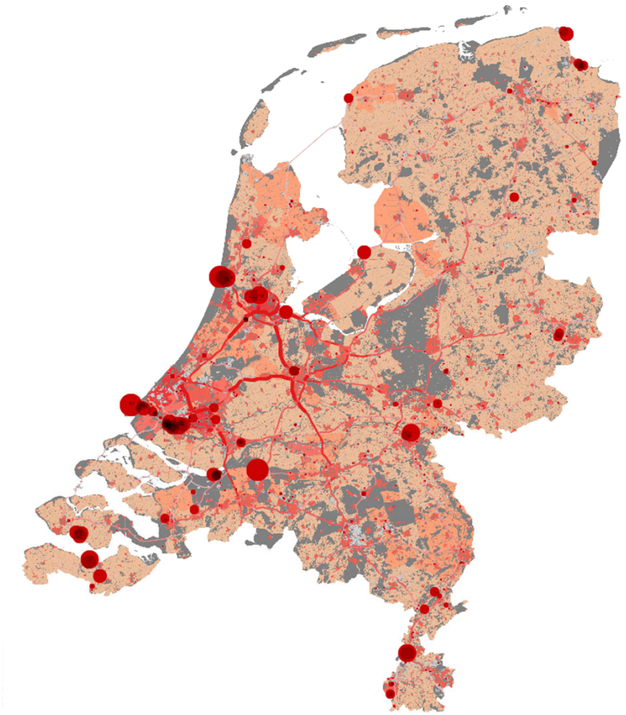

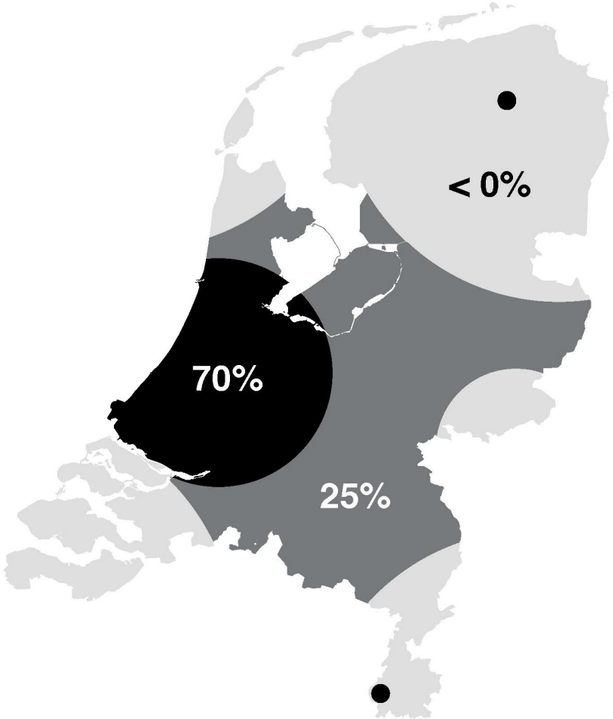

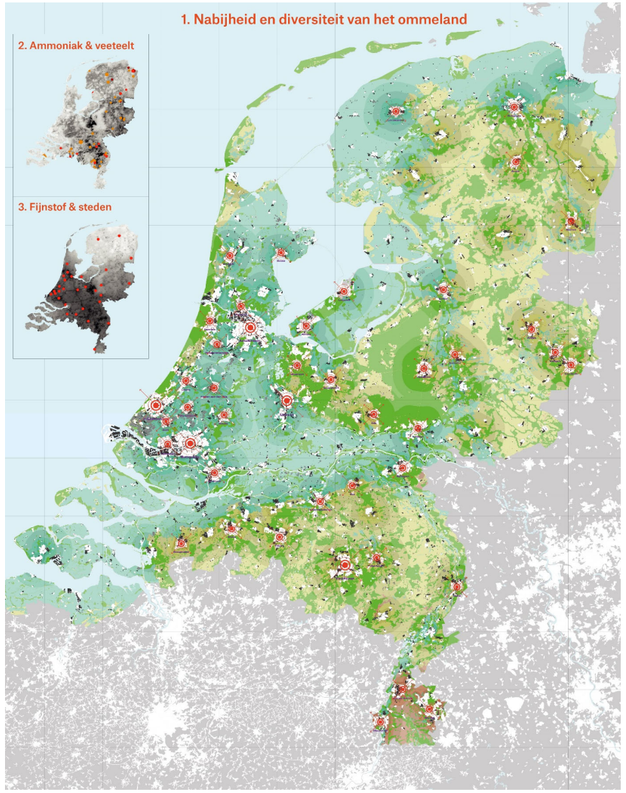

Parijs halen
Energietransitie

Eén miljoen woningen
Woningbouwopgave

Droge voeten & een koel hoofd
Klimaatadaptatie

Kringlooplandbouw
Landbouwtransitie

Transities benutten als kans om Nederland

We staan voor grote opgaven, we moeten...

rijker, hechter en schoner te maken

van ‘moeten’ naar ‘kunnen’; een gedeeld verlangen als motor

RIVIERLANDSCHAP

`BOER PRODUCEERT GRUTTO, BIJ EN KORENBLOEM`

`EEN BEWANDELBAAR PLATTELAND`

`WATER BEPAALT ONZE IDENTITEIT`

`WATEROPGAVEN BENUTTEN OM MAXIMALE OMGEVINGSKWALITEIT TE MAKEN`

`SCHOON VERVOER OVER WATER IS VOLWAARDIG TRANSPORT`

`HET LANDSCHAP IS DE TROTS VAN IEDERE STEEK EN REGIO`

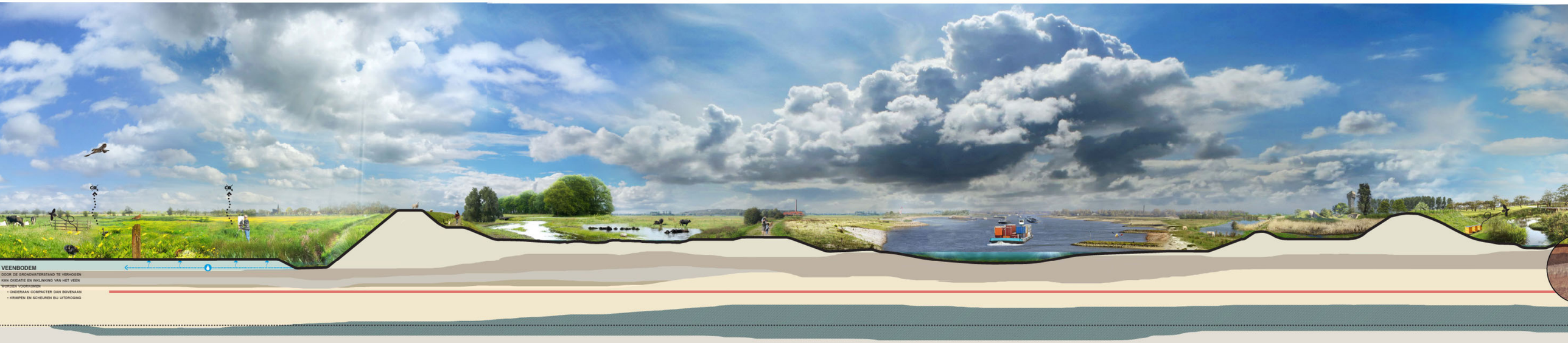

e dragers om de
te stoppen.

Bied perspectief voor het veen. Voer per regio ontwerpend onderzoek uit naar duurzame oplossingen en verken bijpassende bedrijfsstijlen. Zorg vervolgens voor pilots op polderniveau, waarin samen met boeren wordt verkend hoe in hun polder duurzaam kan worden geboerd.

Maak van ruimtelijke kwaliteit een expliciete tweede doelstelling bij alle wateropgaven.

Watertransport vraagt om goede bevaarbaarheid van de rivieren. Een integrale gebiedsgerichte aanpak is hierbij belangrijk. Ga erosie van de rivierbodem tegen en combineer dit met de herinrichting van de uiterwaarden voor meer omgevingskwaliteit.

Door rivierverruiming ka
minder gevoelig voor de
zo ruimte voor andere do
landschappelijke kwalitei

Panorama Nederland kiest voor een ruimtelijke bril, een integrale aanpak en de focus op de lange termijn

Optimisme en verlangen zijn een krachtige motor voor verandering

Herderplein Utrecht

stel kwaliteit voorop

We hebben niet de ruimte, noch het geld en de tijd om opgaven los van elkaar te adresseren

Vier ruimtelijke thema’s met als overkoepelend thema solidariteit

© Chris Keulen

Panorama Nederland

1 Water verbindt ons

We maken een dubbelslag: de Nederlandse Delta blijft veilig én de omgevingskwaliteit gaat omhoog

Het klimaat verandert

Adaptatie aan de gevolgen van klimaatverandering blijft een belangrijke opgave de komende decennia

Naast wateroverlast ook vaker **watertekort:**

houd water zo lang mogelijk vast

Droogte

Elk jaar droger dan het vorige, grote tekorten op hogere zandgronden, sterkere bodemdaling veenweidegebieden

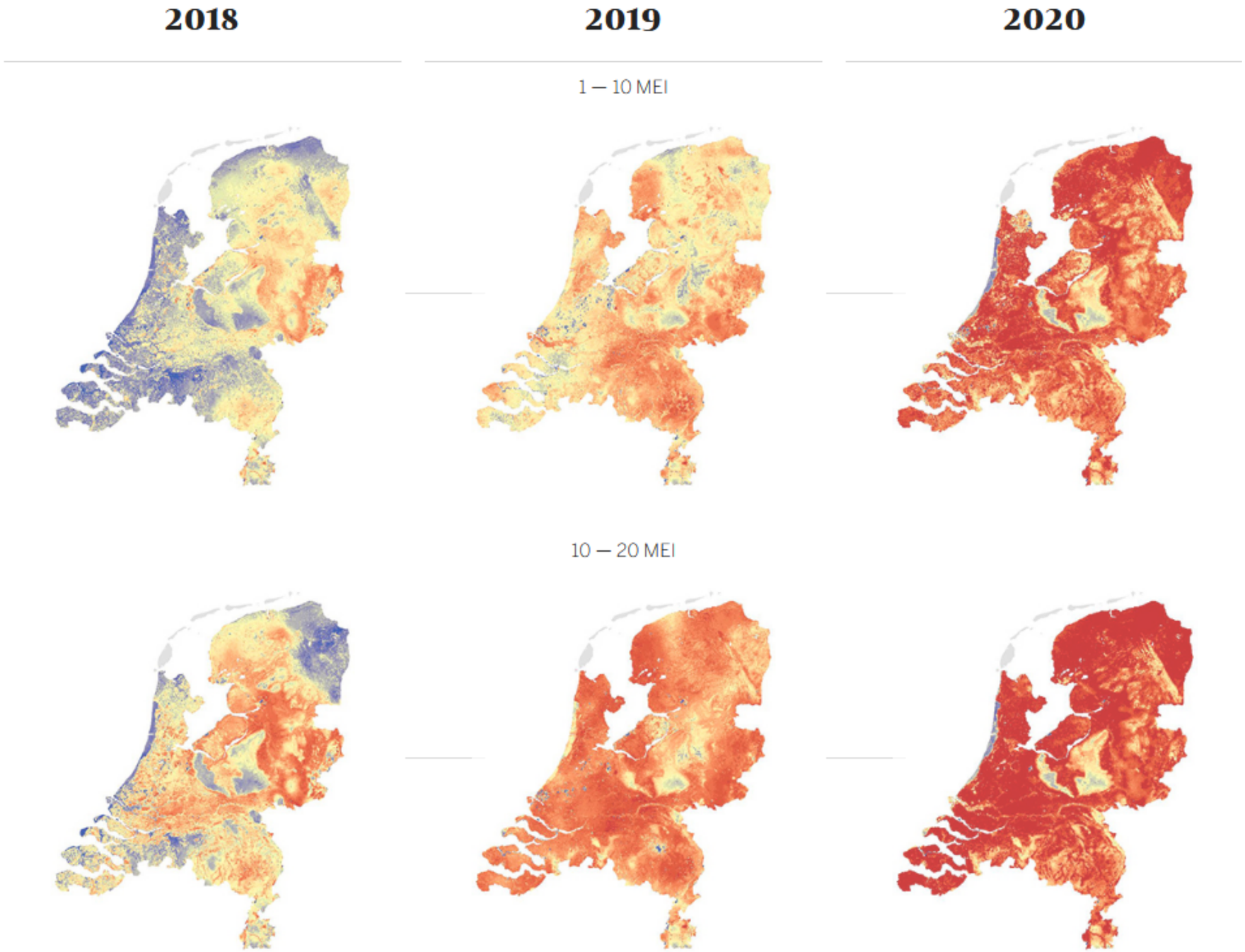

Maak werk van het verbeteren van waterkwaliteit

in 2015 was de biologische kwaliteit in 97% van de regionale wateren ‘niet goed’ (KRW)

Maak ruimtelijke kwaliteit een expliciete doelstelling bij alle wateropgaven

Praktische noodzaak aangrijpen om een kwaliteitsimpuls aan een gebied te geven

Beschouw elke wateropgave ook als een ruimtelijke opgave

De Oude Durme (B)

Kies voor een ontwerpende benadering

NAAR EEN KLIMAATBESTENDIG BEEKDALLANDSCHAP

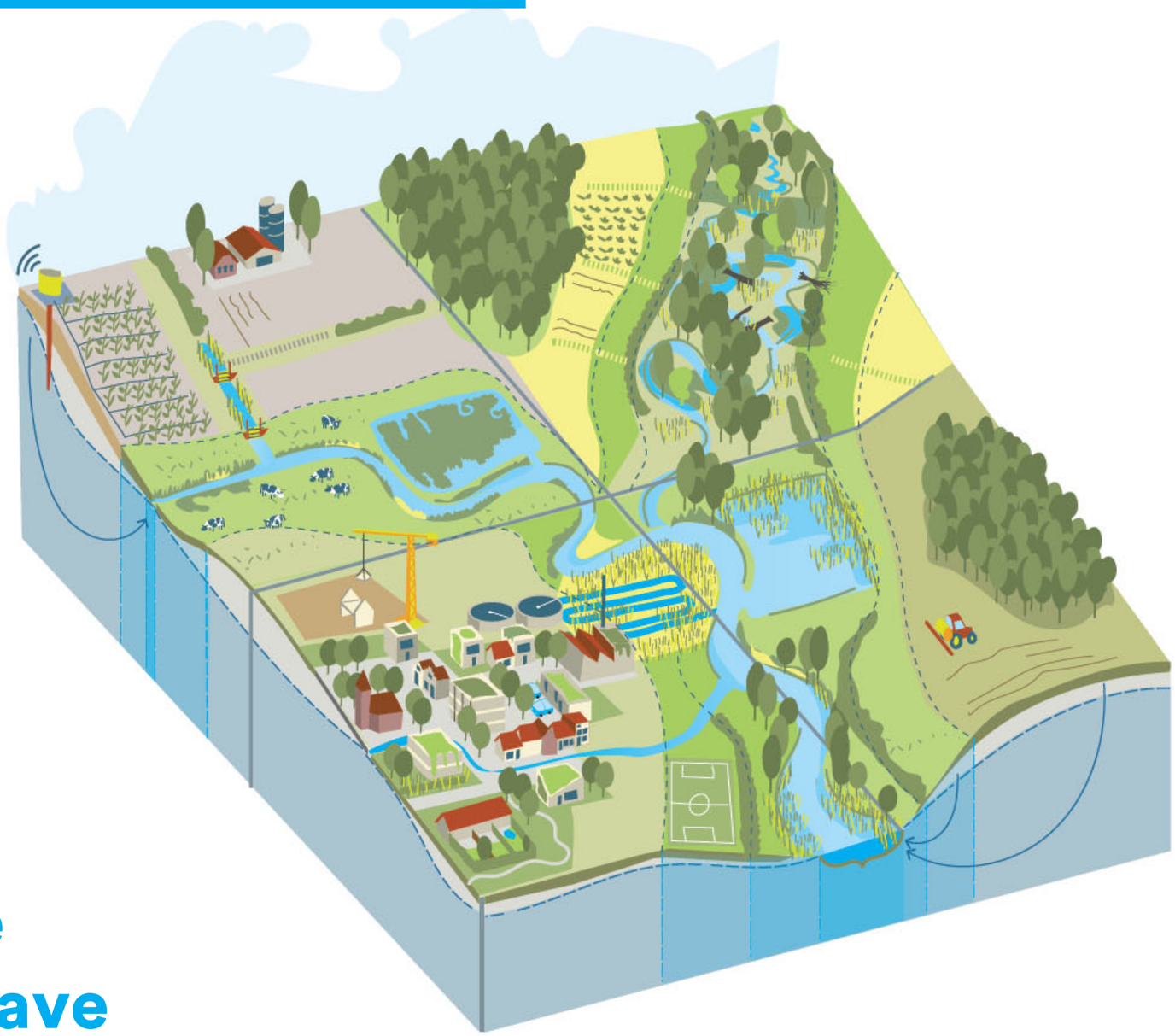

= ruimtelijke ontwerpopgave

stowa STICHTING TOEGEPAST ONDERZOEK WATERBEHEER

Ruimte voor de Vecht

Kalender Inspiratie Beleef de Vecht Contact

Zoek in deze website Zoek

- Ruimte voor de Vecht
- Nieuws
- Onze projecten
- Educatie

ONZE VISIE

We zijn trots op ons Vechtdal. Ons landschap is een belangrijke bron voor inkomsten. Voor de landbouw, maar vooral ook in de toeristische sector. De landgoederen en de landbouw zijn belangrijke dragers van dit landschap. Samen met de natuurorganisaties onderhouden zij de unieke omgeving met de karakteristieke landschapselementen. De recreatieondernemers en natuurlijk de bewoners zijn op hun beurt zuinig op hun omgeving.

Samen met onze ondernemers en bewoners zorgen we voor een klimaatrobuust landschap, een krachtige natuur en nieuwe verdienmodellen. Onze integrale gebiedsgerichte aanpak biedt kansen om innovatieve en klimaatbestendige oplossingsrichtingen te

EINDCONCEPT

dit manifest is een initiatief van: Soil4U, Federatie Particulier Grondbezit – Land in vertrouwde hand

Manifest

Klimaatrobuuste landgoederen en particuliere bossen

Landgoederen en particuliere bossen in Nederland hebben een gezamenlijke oppervlakte van ruim 200.000 hectare. Hierin liggen tienduizenden kilometers bosranden, duizenden kilometers beken, heggen en hagen verweven met de gebruiksfuncties veeteelt en akkerbouw.

Deze landgoederen en particuliere bossen zijn de laatste oases van historisch kleinschalig en biodivers verwevingslandschap in het industriële, agrarische en stedelijke landschap van Nederland.
Dit unieke landschap staat onder extra hoge druk door de gevolgen van de versnelde klimaatsverandering. Reguliere bossen storten in door droogte en insectenplagen, bodems verdrogen, soorten insecten en vogels nemen af, landbouwproductie is kwetsbaar geworden.

Wij, eigenaren van deze landgoederen en particuliere bossen, voelen de noodzaak om concrete klimaatregelen te nemen en onze particuliere erfgoederen om te vormen tot klimaatrobuust landschap. Het ontwikkelen van een gezonde bodem staat daarbij centraal.

Wij dagen onszelf en onze samenwerkingspartners uit om maatregelen te definiëren in een gebiedsgerichte aanpak en uit te voeren op de volgende 7 thema's:

1. verbetering van bodemkwaliteit en –vruchtbaarheid door kringlooplandbouw te bevorderen
2. vergroting biodiversiteit, bijvoorbeeld door aanplant heggen en hagen
3. maatregelen voor een robuust watersysteem, zoals waterberging en –opslagcapaciteit van de bodem
4. klimaatbestendig bosbeheer & CO_2 vastlegging door aanpassen bosbeheer, zoals creëren van gemengde opstanden, door keuze voor klimaatrobuuste boomsoorten en door aanplant van bomen.
5. landbouw, bijvoorbeeld door ontwikkelen van kringlooplandbouw op de percelen in eigen beheer, en tevens ontwikkelen van trajecten met onze pachters voor verduurzaming
6. fondsvorming en ontwikkelen van andere mogelijkheden om deze maatregelen te financieren
7. een levende verbinding mens-natuur realiseren door kwaliteitsrecreatie, -beleving om gezondheid- en welzijn te bevorderen

We dagen onze lokale, regionale en nationale samenwerkingspartijen uit om ons te ondersteunen in de verdere uitwerking tot concrete actieplannen en uitvoering van bijbehorende maatregelen. Met zo'n oppervlak kan een groot verschil worden gemaakt, ook voor Nederland als geheel.

Dit manifest wordt gelanceerd tijdens de Soil4U dag / FPG Landgoeddag op 3 oktober 2019

Bouw met wateropgaven aan nieuwe natuur, aantrekkelijke woongebieden, nieuwe recreatiemogelijkheden en fantastische landschappen

De Waal, Nijmegen (H+N+S e.a.)

Benut het vasthouden van zoetwater als kwaliteitsimpuls

Haaksbergerveen, Haaksbergen

Creëer ruimte voor water in de stad en maak hiermee verbindingen tussen stad en land

Catharijnesingel, OKRA

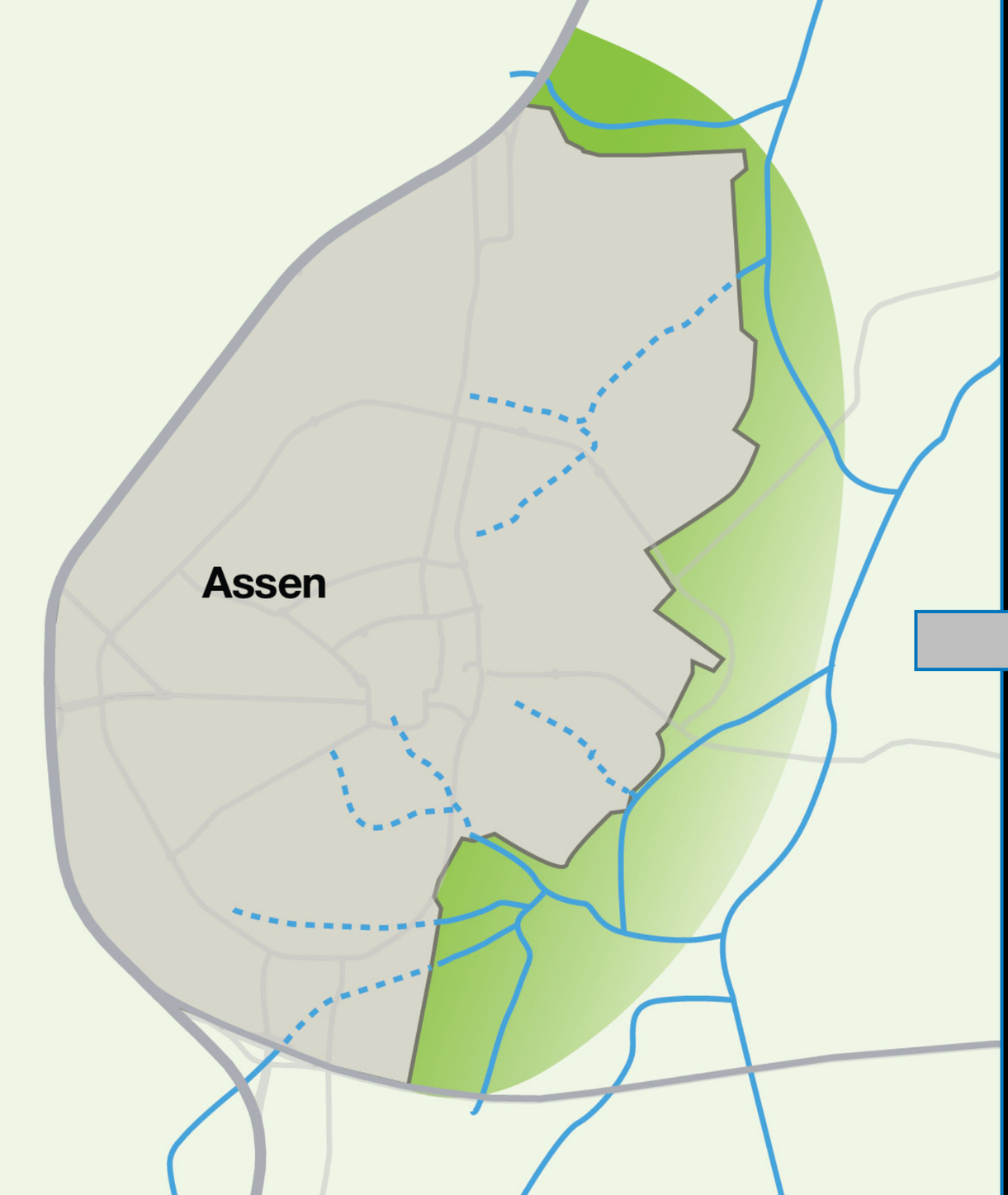

Beken meer ruimte geven

Beekdalen worden als groene vingers de stad ingebracht

Het landschap wordt de stad ingehaald, waardoor de stad optimaal profiteert van het buitengebied

Via recreatieve routes in de groene vingers kunnen inwoners van Assen makkelijk het landschap in

Assen aan de Aa

2 Nieuwe energie

We werken aan een energieneutraal Nederland met maximale ruimtelijke kwaliteit

Foto: NOP

Paris, Franc
EDDE / SG COP21

Klimaatakkoord: sectoraal

Regionale energiestrategieën: sectoraal

Bouw Regionale Energiestrategieën uit tot Regionale Omgevingsagenda's

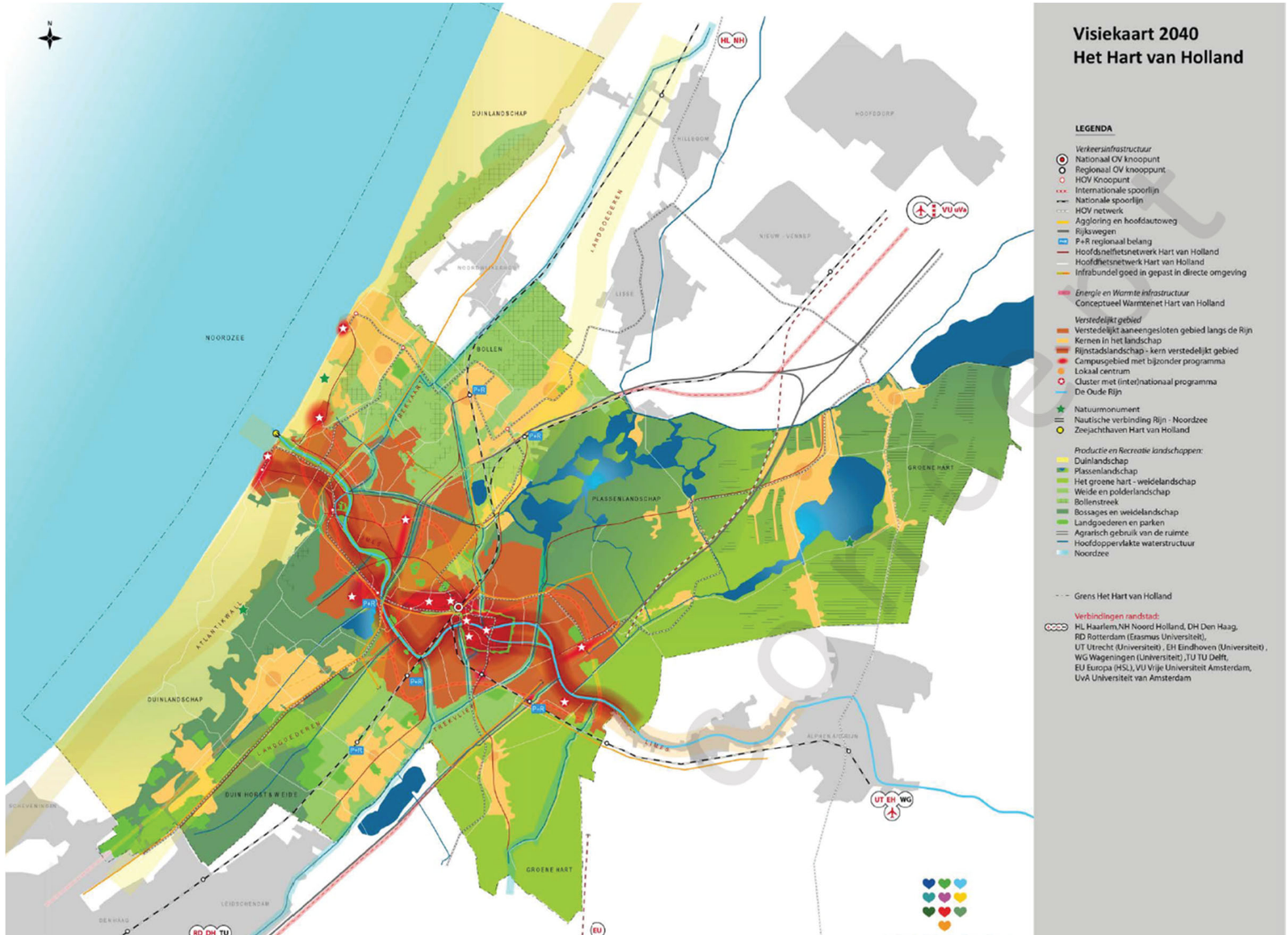

Beschouw de energietransitie in relatie tot andere opgaven en tot de regionale kenmerken en kwaliteiten

Via Parijs

Een ontwerpverkenning naar een klimaatneutraal Nederland

Wees zuinig op onze prachtige landbouwgronden dus geen zonne-energiecentrales erop

Waarom geen zonnepanelen in de wei:

- Ze zijn niet nodig om ‘Parijs’ te halen
- Ze hebben een grote negatieve landschappelijke impact; het is een vorm van industrialisatie van het landelijk gebied
- De bodem gaat dood
- Risico van afspoeling zware metalen
- Ze gaan nooit meer weg als de infrastructuur er eenmaal ligt
- De Nederlandse landbouwgronden behoren tot de beste gronden van de wereld
- Voor kringlooplandbouw is meer ruimte nodig i.v.m. extensivering. Je moet dus geen lb-grond uit de markt halen
- Het drijft de grondprijzen op, dat is nadelig voor (jonge) boeren
- Rentenierende boeren leveren geen bijdrage aan de omschakeling naar kringlooplandbouw

PREMIUM

Harry Keereweer waarschuwt tegen aantasting van het Renkums Beekdal tussen Wageningen en Renkum. Als gedeputeerde stak hij tientallen miljoenen in het herstel van de natuur. © Do Visser

Alarm over 'vernietiging' Renkums Beekdal. '40 miljoen euro zijn straks weggegooid geld'

RENKUM/ WAGENINGEN - Er mogen onder geen voorwaarde zonneparken of windmolens komen in het Renkums Beekdal tussen Renkum en Wageningen. Wordt er toch toestemming voor gegeven, dan zijn de ruim 40 miljoen euro die zijn uitgegeven aan de natuur in het Beekdal weggegooid geld geweest. ,,Dit landschap mag niet vernietigd worden."

Rob Berends 15-02-20, 07:19

47 1 14 Reacties

Met die waarschuwing komt Harry Keereweer. Hij was provinciaal gedeputeerde in Gelderland toen de miljoenen op tafel werden gelegd voor

ARNHEM E.O.
Arnhem
Renkum
Rheden
Rozendaal

NET BINNEN
18:18 Onrust in Elderveld door mogelijk...
17:52 Werkstraffen geëist voor vermeen...
17:43 Gepromoveerd Elsweide haalt dir...
17:41 Fietser op A12 bij Arnhem blijkt ge...
17:19 Burgemeester Marcouch helpt bij i...
17:16 Project 'Powerrr for Kids' voor bas...
17:08 'Racistische' butler van Arnhemse...
16:14 Waarom de Rijksweg in Elst een j...
15:39 Zeven keer de Posbank op: Boels...
Bekijk alle artikelen

3 Meer tijd voor elkaar

We zetten stedelijke ontwikkeling in als motor voor een aantrekkelijke en sociale leefomgeving

Tot 2040 ca. 1 miljoen nieuwe woningen nodig

Drijvende krachten:

- ‘huishoudverdunning’
- trek naar de stad

1à2

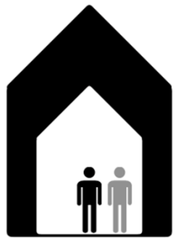

Anders dan vinex

70% groei @ 20% NL
25% groei @ 50% NL
krimpt @ 30% NL

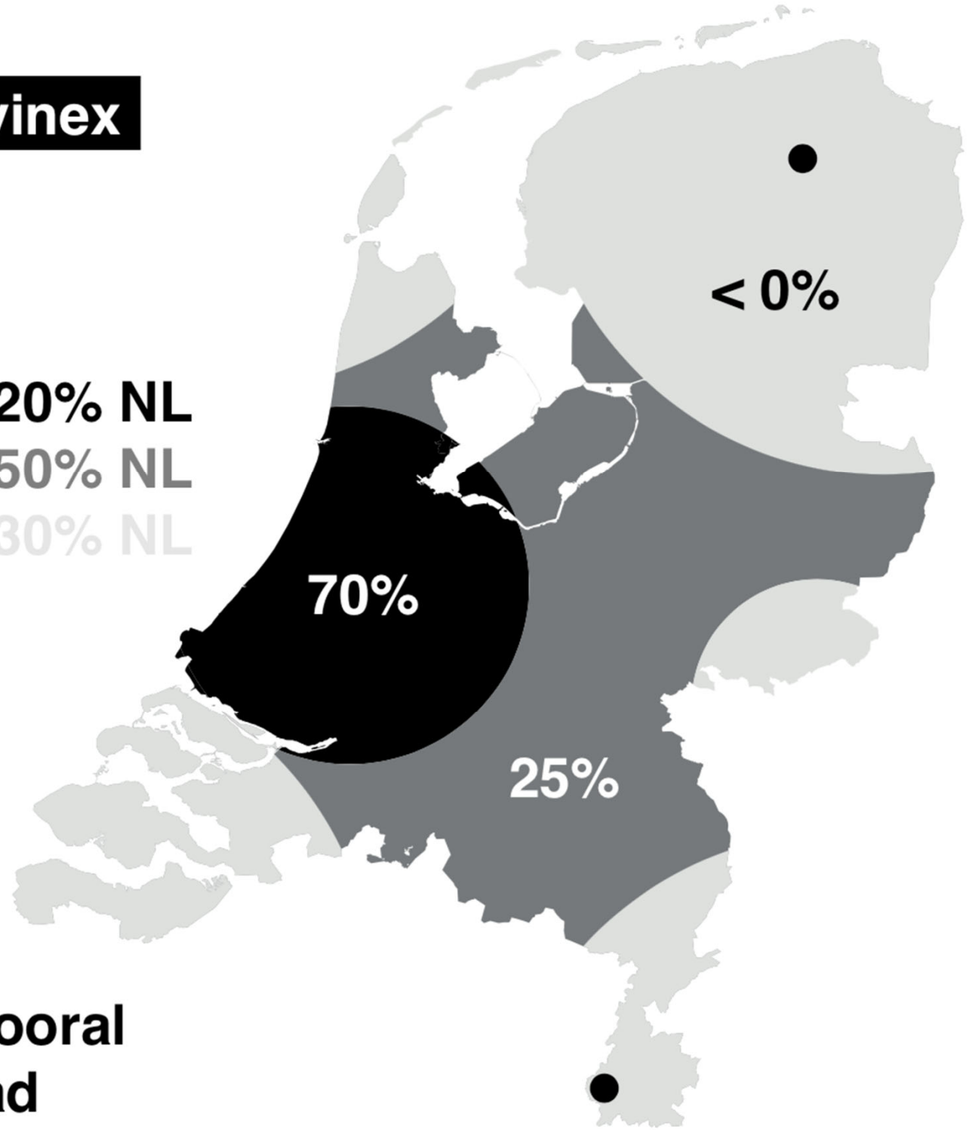

Opgave ligt vooral in de Randstad

Het landelijk gebied in ons land neemt af met 8,3 ha. per dag...

(verkeersruimte, woningbouw, industrie, datacenters, opslagloodsen e.a.) (CBS)

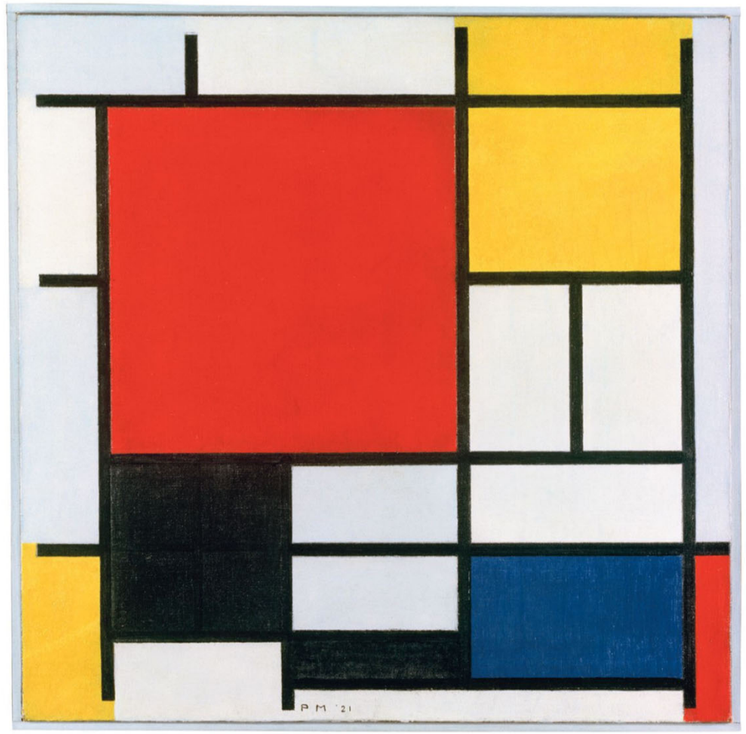

Functionele stad

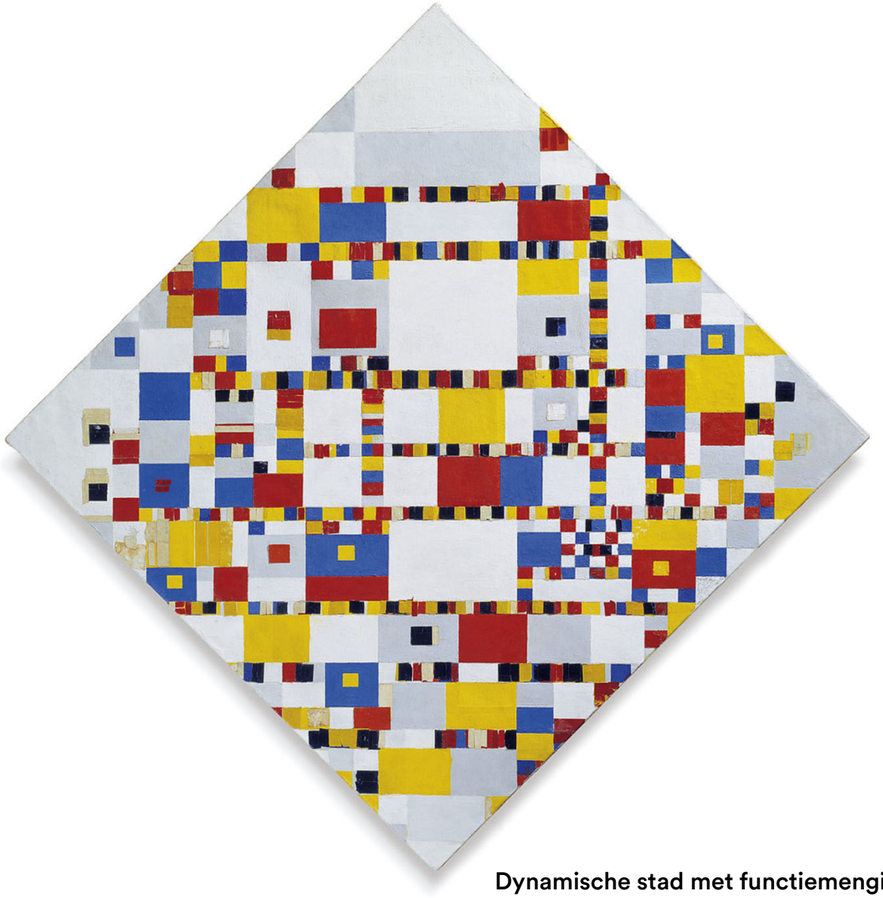

Dynamische stad met functiemenging

Het is tijd voor een nieuw hoofdstuk in de Nederlandse ruimtelijke ordeningstraditie: het bestaande beter benutten en agglomeratiekracht vergroten met minder mobiliteit

Stimuleer nabijheid: concentreer en meng woningbouw met ander stedelijk programma

Dashboard Verstedelijking

Hoe de woningbouwopgave maatschappelijke meerwaarde levert en waarom het Rijk hier belang bij heeft

CRa
College van Rijksadviseurs

Guiding Principles
Metro Mix

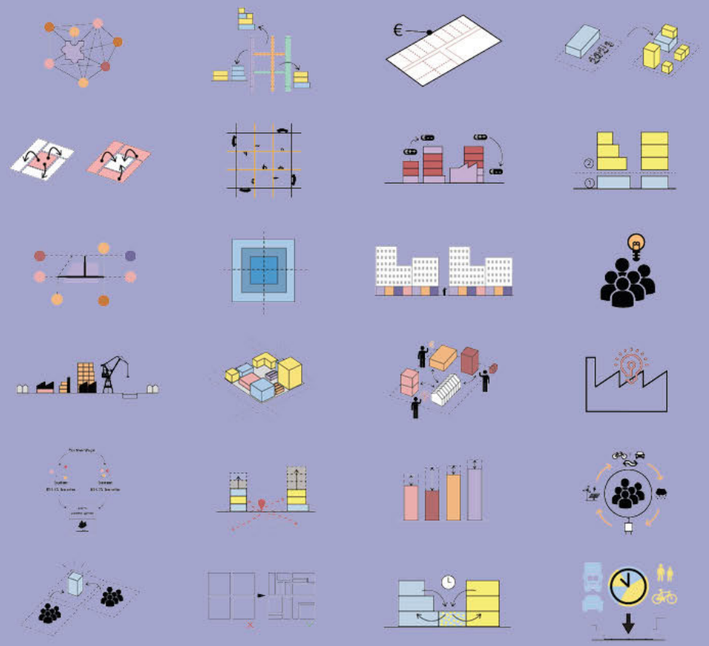

Hoe gemengde hoogstedelijke milieus
met meerwaarde voor Nederland te ontwikkelen

CRa
College van
Rijksadviseurs

(X)XL-verdozing

Minder, compacter, geconcentreerder, multifunctioneler

CRa
College van
Rijksadviseurs

Panorama Lokaal

Hoe maken we de stadsranden klaar voor de toekomst?

Emmen: Bargeres
Den Helder: Julianadorp
Haarlem: Schalkwijk
Rotterdam: Beverwaard
Tilburg: Noord
Vlaardingen: Westwijk
Westervoort: Mosterdhof

4 Rijk boerenland

We brengen landbouw weer in evenwicht met het landschap en de maatschappij

Nooit meer honger

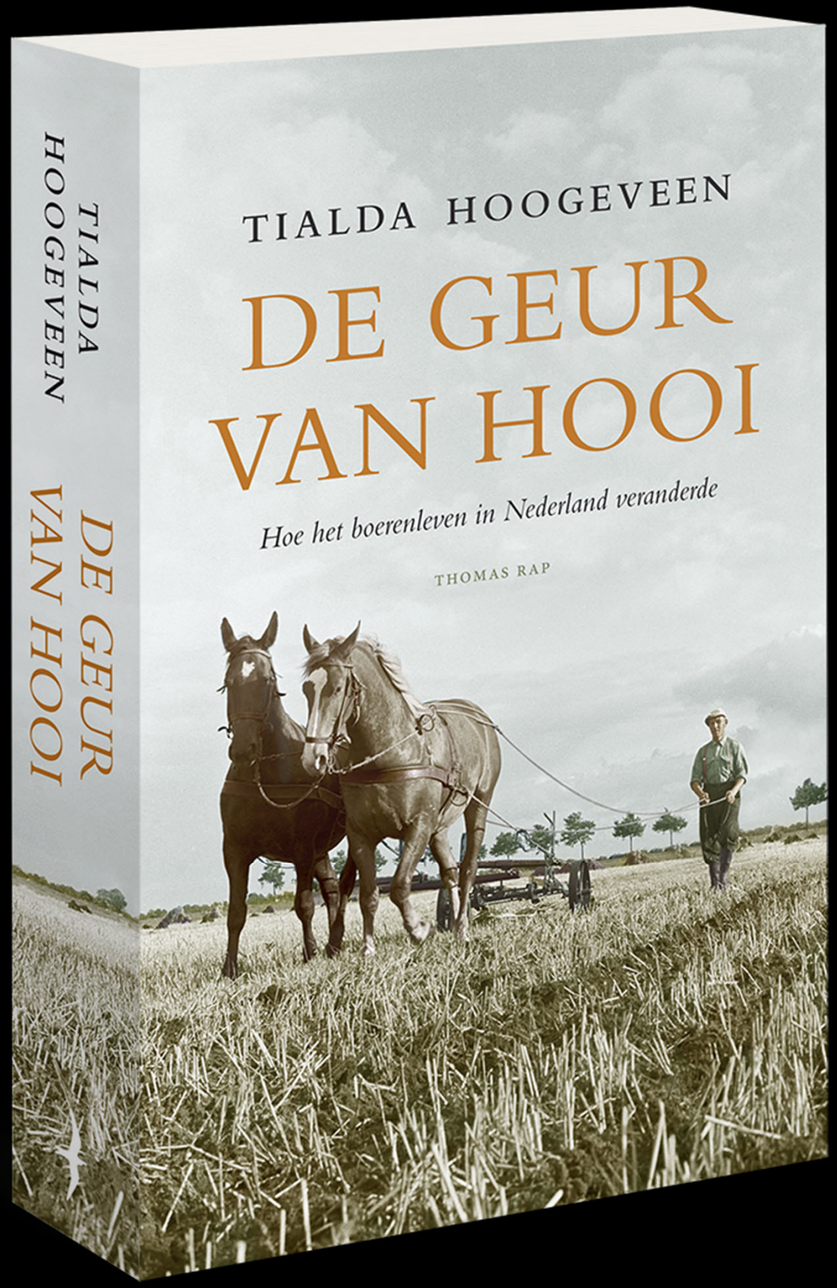
TIALDA HOOGEVEEN
DE GEUR VAN HOOI
Hoe het boerenleven in Nederland veranderde
THOMAS RAP
TIALDA HOOGEVEEN
DE GEUR VAN HOOI

Percentage van het inkomen dat we uitgeven aan voedsel

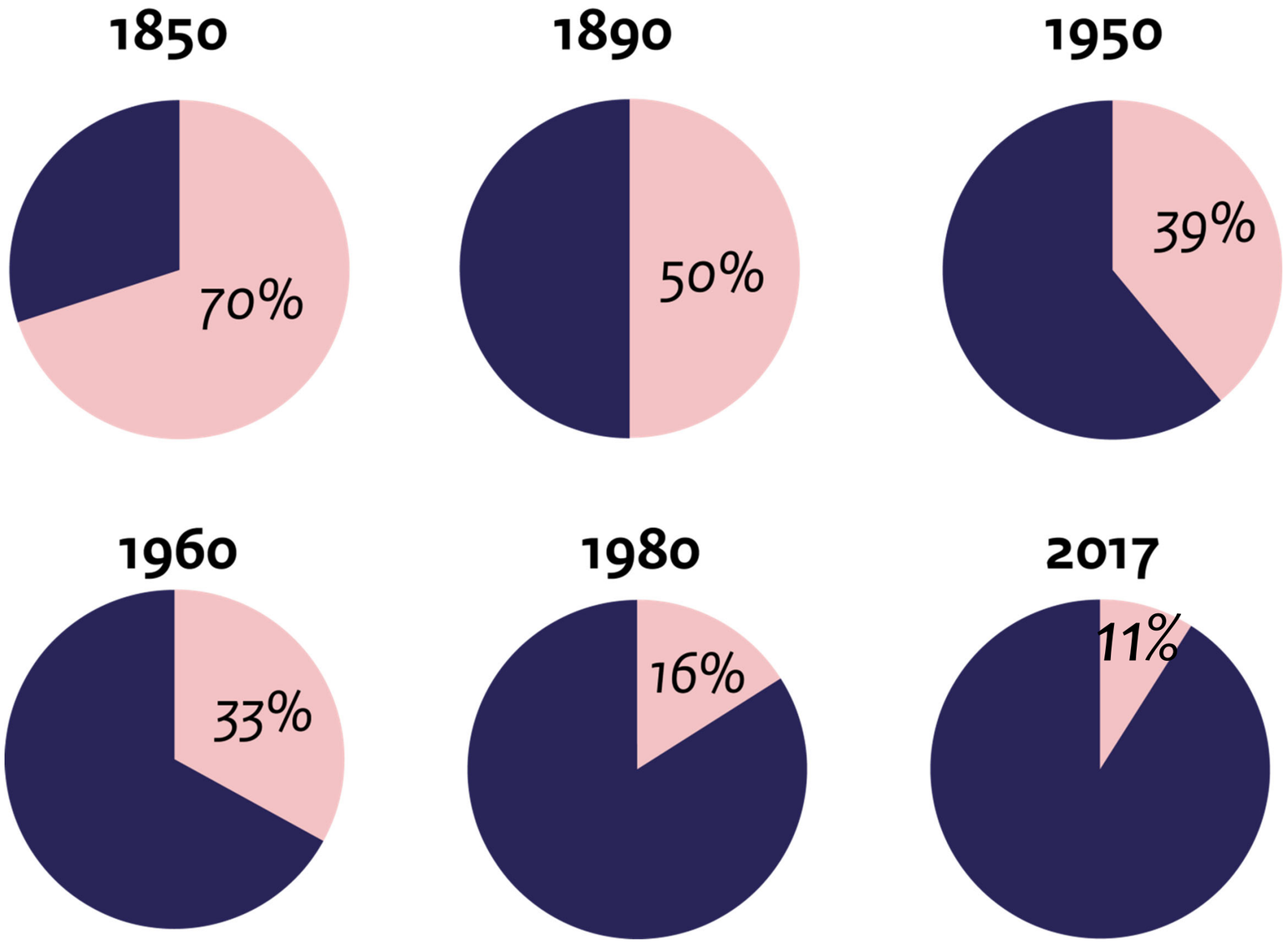

Het is stil geworden op het platteland

Sinds 1960 is het aantal boerenlandvogels met 60-70% teruggelopen (bron: SOVON)

Biodiversiteit
De positie van Nederland bungelt vrijwel onderaan

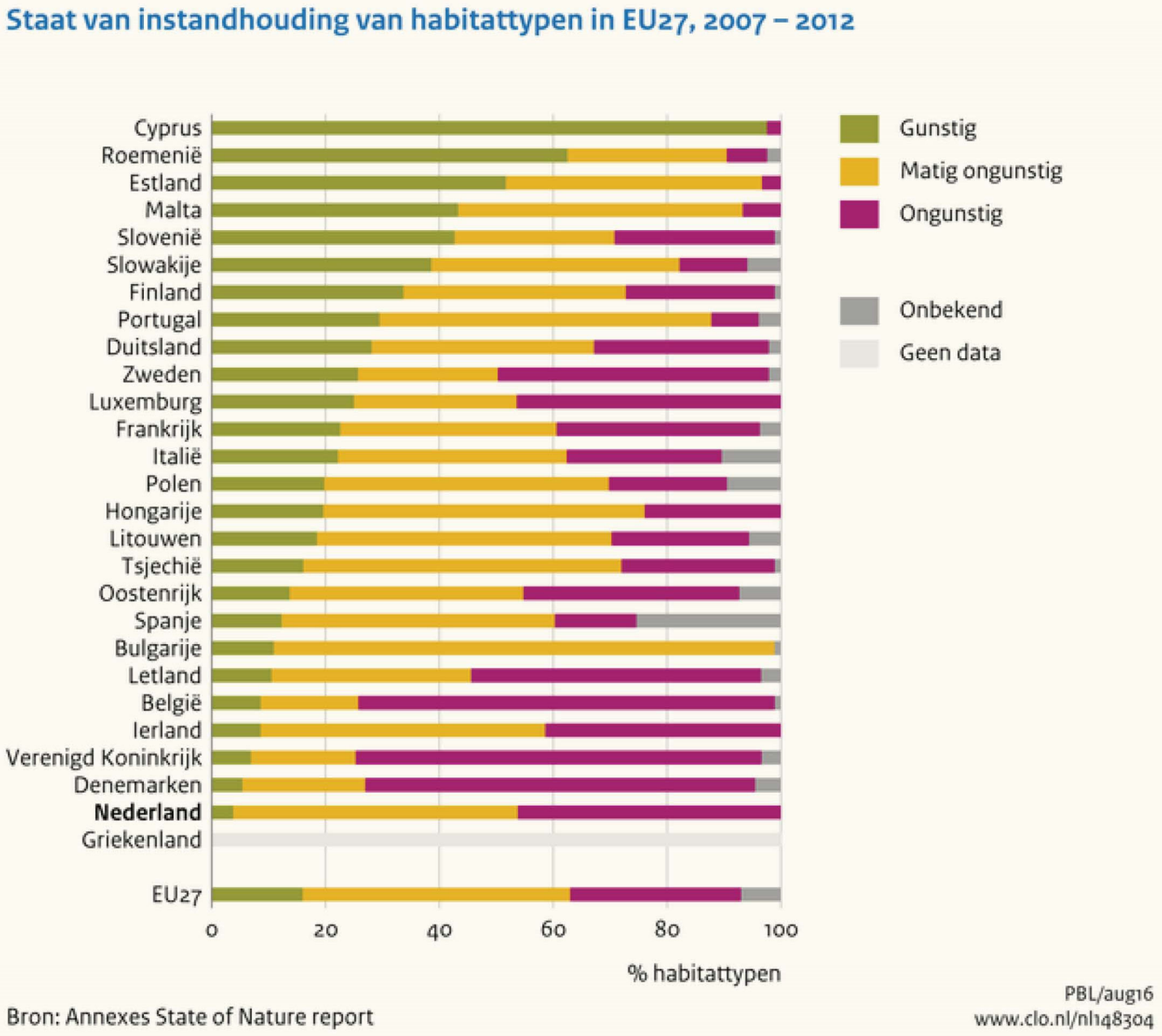

Nederland teert in op zijn maatschappelijke vermogen

De huidige intensieve landbouw gaat ten koste van het landschap, de natuur, het milieu en de volksgezondheid

Planbureau voor de Leefomgeving

Zorg voor landschap

NAAR EEN LANDSCHAPSINCLUSIEF OMGEVINGSBELEID

SIGNALENRAPPORT

Bouwstenen voor beleid	Zie §	Beleidsopties
1. Borg landschap in de Nationale Omgevingswet en gerelateerde regelgeving	2.4	Neem een Landschapstoets op in Besluit kwaliteit leefomgeving
		Ontwikkel instructieregels voor kernkwaliteiten landschap
		Neem landschapswaarden op in omgevingsplan
		Ontwikkel een landschapsmonitor
2. Verbind transities en ruimtelijke opgaven en stimuleer meervoudig ruimtegebruik	2.5	Stimuleer afstemming tussen departementen en afdelingen van provincies en gemeenten
		Ontwikkel een Ladder meervoudig ruimtegebruik
3. Faciliteer landschapsinclusief omgevingsbeleid voor landbouw (L), energietransitie (E), verstedelijking (V), klimaatadaptatie (K) en natuur (N)	2.6	Formuleer beleid voor duurzaam bodembeheer (L)
		Verbreed Realisatieplan Kringlooplandbouw (L)
		Benut Gemeenschappelijk landbouwbeleid (L)
		Cluster windmolens in windrijke gebieden (E)
		Instrumenteer de zonneladder (E)
		Ontzie kwetsbare landschappen bij nieuwe hoogspanningsverbindingen (E)
		Ontwikkel aanlandplekken tot iconische energielandschappen (E)
		Ontwikkel groen-blauwe verbindingen tussen stad, landelijk gebied, watersysteem en natuurnetwerk (V/N/K)
		Stel eisen aan ‘verdozing’ (V)
		Denk na over nieuwe natuur en verbind dit met landschapsdoelen (N/K)
		Verbind het NNN met de natuurinclusieve stad (N/K)
4. Wijs waardevolle landschappen aan voor extra zorg	2.4	Faciliteer Nationale Parken Nieuwe Stijl
		Benoem Bijzondere Provinciale Landschappen in Bkl

De boeren zelf profiteren evenmin van deze bedrijfsvoering

Foto: Henk Wildschut

Naar een New Deal tussen boer en maatschappij

Een eerlijk inkomen voor de boer en een gezond en aantrekkelijk landschap

Maak de bodem weer gezond

Brabants bodem

Beloning voor Brabantse boeren die groener boeren

27 maart 2020 Noord-Brabant Noord-Brabant reageer

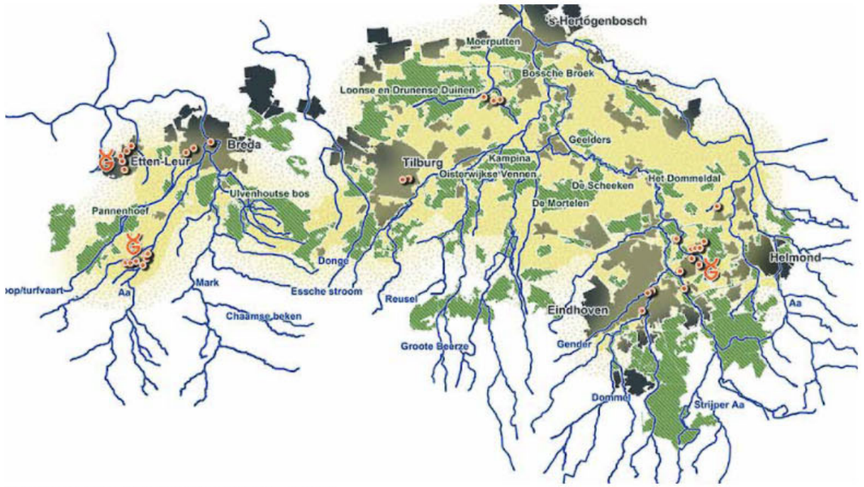

Kaart van het Van Gogh Nationaal Park in oprichting.

Vanuit het project Brabants Bodem starten vijftig melkveehouders met het in de praktijk bevorderen van biodiversiteit op het bedrijf. De ambitie is om dat door te laten groeien naar 200 melkveehouders eind dit jaar, zegt projectleider Andrea Almasi. Melkveehouders ontvangen een beloning voor hun bijdrage aan goede natuur en milieukwaliteit. Besluitvorming over de vergoeding volgt in oktober, maar daarbij wordt de regeling in Drenthe als voorbeeld genomen met een maximum van 5000 euro per bedrijf.

Het project Brabants Bodem maakt onderdeel uit van het Van Gogh Nationaal Park in oprichting. Dit is een initiatief van Het Brabants Landschap, ZLTO en Brabantse Milieufederatie waar inmiddels meer dan 40 organisaties bij betrokken zijn. Vanuit de landbouw zijn dat de Duinboeren, ZLTO en het Collectief Midden Brabant. De partijen werken samen aan een nieuw partnerschap waarbij het draait om een goed inkomen, door een stapeling van beloningen uit diverse hoeken, voor boeren die bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit van natuur en landschap.

Biodiversiteitsmonitor

Soil4U

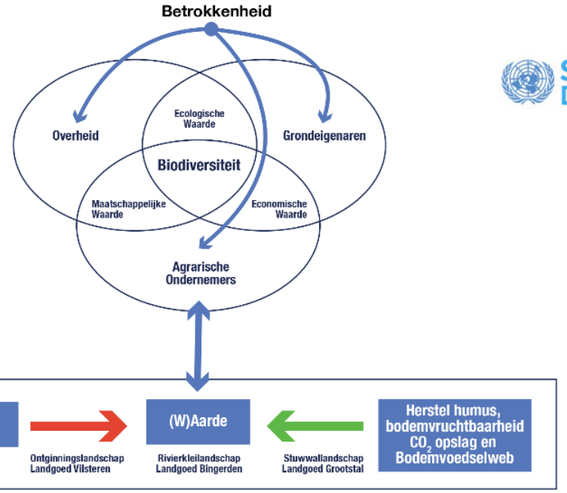

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

- **Carbon Valley (landschapsfonds Het Groene Woud)**
- **Mineral Valley Twente**

Vergoed maatschappelijke diensten

Goed boeren
kunnen boeren niet alleen

*“Je kunt niet **groen** doen als je **rood** staat”*

Verdienvermogen essentiële voorwaarde voor kringlooplandbouw

Rapport van de taskforce verdienvermogen kringlooplandbouw

Oktober 2019

Niet alles kan overal

Eindadvies over structurele aanpak

Adviescollege Stikstofproblematiek

8 Juni 2020

Brood en Spelen

Advies naar aanleiding van de ontwerpprijsvraag

Ruimtelijke toekomstbeelden voor een nieuw voedselsysteem

CRa
College van Rijksadviseurs

Advies voor het ontwikkelen van een Bossenstrategie

Landschap versterken met bomen en bos

CRa
College van Rijksadviseurs

Advies, essays en pilots
Landschapsinclusieve landbouw
op weg naar een
New Deal
tussen boer en
maatschappij
CRa

CRa advies

Op weg naar een New Deal tussen boer en maatschappij
3x pilot landschaps-inclusieve landbouw

Pilot De Marne

kleigrond,
akkerbouw
NP Lauwersmeer

Pilot Krimpenerwaard

veengrond
melkveehouderij

Pilot Salland

zandgrond, diverse landbouwbedrijven
NP Sallandse Heuvelrug

1. DUURZAAM BOUWPLAN

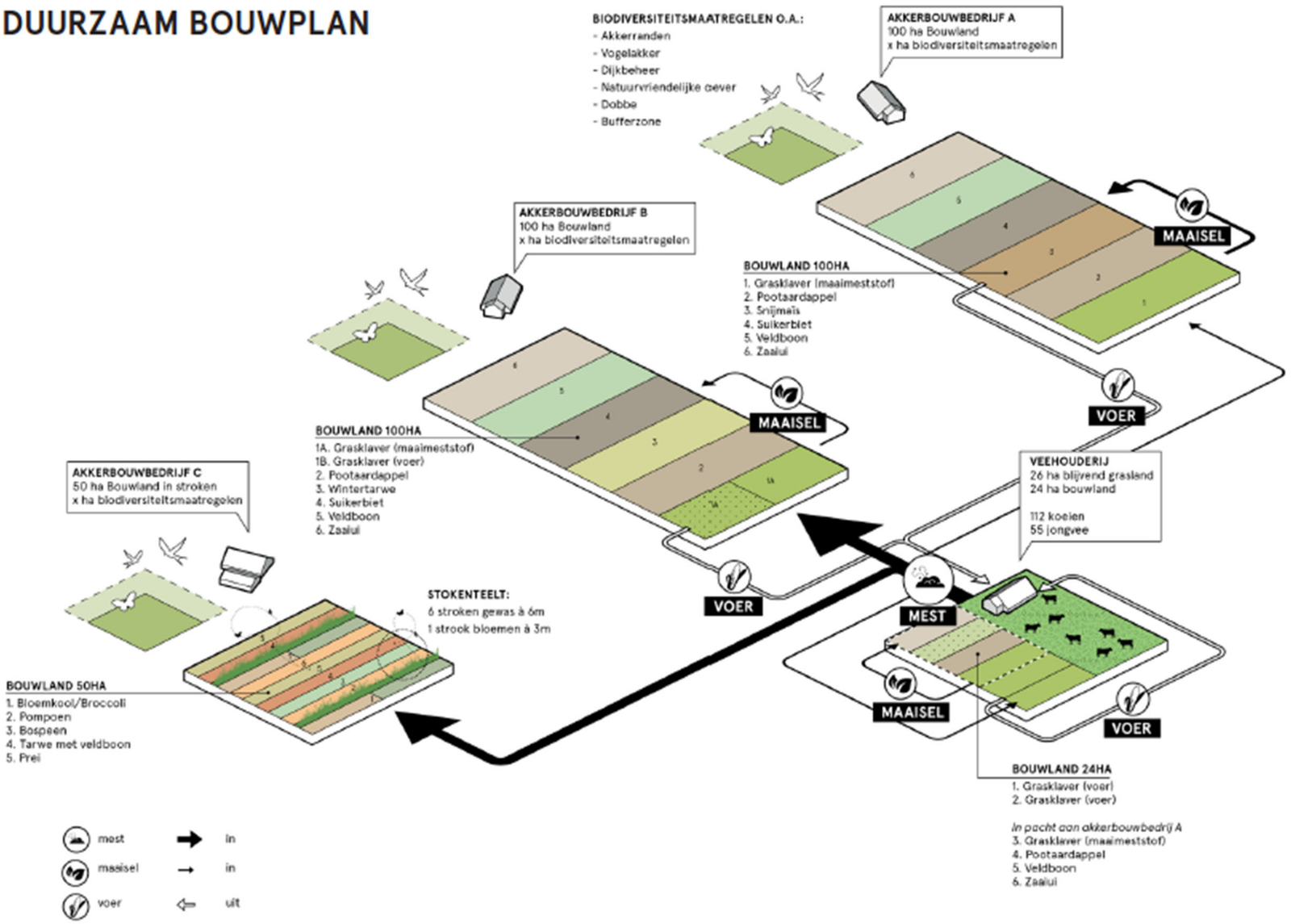

Draagt bij aan streefwaarden:

- ● Klimaat
- ● Bodem-kwaliteit
- ● Water-kwaliteit
- ○ Water-kwantiteit
- ● Biodiversiteit
- ● Gesloten kringloop
- ● Landschaps-kwaliteit
- ● Voedsel-kwaliteit
- ● Dierenwelzijn
- ○ Economie

Boer doet leven

PORTRETTEN VAN LANDSCHAPSBOEREN

De boer van de toekomst bestaat al!

Governance

Kies voor kwaliteit en voor de lange termijn: rentmeester + koopman (maximaal rendement op geïnvesteerde euro's)

#Hoedan?

Veel partijen rond het Vechtdal hebben behoefte aan ee handelingsperspectief

1

maak een Panorama Vechtdal

Panorama Nederland
Rijker
Hechter
Schoner
Panorama Nederland
CRa
College van
Rijksadviseurs

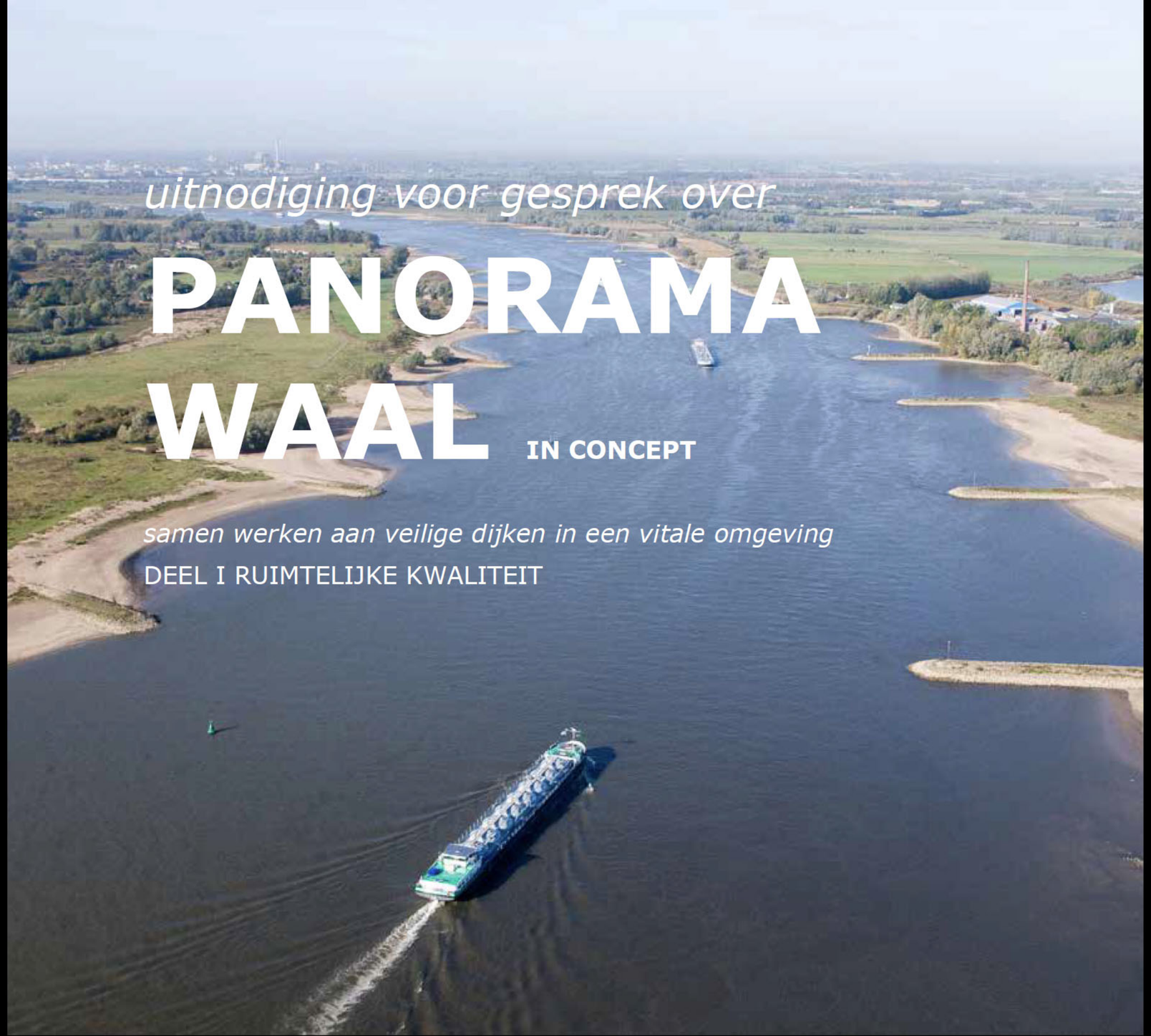

uitnodiging voor gesprek over

PANORAMA WAAL

IN CONCEPT

samen werken aan veilige dijken in een vitale omgeving

DEEL I RUIMTELIJKE KWALITEIT

KLIMAATAS VECHTDAL

een nieuwe kijk op een prachtig en veerkrachtig landschap

De afgelopen jaren is er door de betrokken Duitse en Nederlandse partners hard gewerkt aan het Vechtdal. Er is veel geld geïnvesteerd en er zijn vele, mooie resultaten geboekt, onder andere met de aanleg van meanders, nevengeulen, recreatievoorzieningen en ontsluiting. Maar het werken aan de Vecht is nooit klaar. De klimaatverandering maakt het noodzakelijk om met een frisse blik naar de Vecht te kijken, de geboekte resultaten door een nieuwe bril te zien en een vernieuwde ambitie te formuleren. Vanuit die vernieuwde ambitie, waarvoor wij hier een eerste aanzet presenteren, lokaliseren we de opgaven voor het gebied en zoeken we naar kansen voor de toekomst. Deze kansen illustreren wij met goede voorbeelden, gerealiseerde projecten veelal langs de Vecht, die passen in de ambitie.

We gaan op zoek naar synergie tussen de klimaatopgave en onze ruimtelijke ambities en hopen u als betrokken partijen enthousiast te maken voor een blijvend commitment aan de Vecht. We hopen met de Klimaatas Vechtdal een nieuwe kijk op een prachtig en veerkrachtig landschap te bieden.

Opgaven

De opgaven voor het Vechtdal zijn in diverse visies en planproducten uitvoerig beschreven. Hieronder staan de belangrijkste opgaven op hoofdlijnen:

- Waterveiligheid en -kwaliteit: opvangen extremere weersituaties met hogere pieken en diepere dalen in de afvoer. Lange perioden van droogte en neerslagpieken veroorzaken waterveiligheids- en overige klimaatopgaven (o.a. natuur, hittestress). Verbeteren van de waterkwaliteit; door onder andere effluent is eutrofiëring van de Vecht nog steeds aan de orde.

- Natuur: het verbeteren van natuur- en landschapskwaliteiten. Het Vechtdal is nu een breed riviertal ingericht voor een (intensief) agrarische functie met weinig speelruimte voor natuur. Maar er zijn al wel veel projecten gerealiseerd die bouwen aan een rijker landschap.

- Landbouw: naar een rendabele kringlooplandbouw. Aspecten hierbij zijn nutriëntenuitspoeling, te monofunctioneel en te weinig natuurinclusief, en de bedrijfsvoering zelf is op termijn zonder subsidies niet overal rendabel.

- Energietransitie: Energie uit zon, wind, warmte en mest en 'rivierenger'-energie een plek geven in het Vechtdal.

- Stad en landschap: duurzame verstedelijking rekening houdend met klimaatverandering en de bijzondere landschappelijke omgeving. Meer specifiek: zijn dat onder andere opgaven voor waterafvoer in pieksituaties, energietransitie, (nieuwe) infrastructuur, verbeteren mobiliteit en bereikbaarheid, verbeteren van de relatie stad-land, het goed inpassen van stads- en dorpsuitbreidingen.

- Beleving en recreatie: Het Vechtdal verder recreatief ontwikkelen tot een gezonde en aangename leefomgeving en ter versterking van de regionale economie.

Ambitie

We kijken door de bril van klimaatverandering en denken vanuit een klimaatrobuust, veilig, veerkrachtig en grensoverschrijdend watersysteem. Door het klimaatrobuust watersysteem als basis te nemen en andere thema's, zoals landbouw of energie hieraan te koppelen kunnen kansen en opgaven een nieuwe dimensie krijgen. Bestaande plannen en visies worden met een frisse blik bekeken en krijgen een toegevoegde waarde.
Op deze manier zoeken we naar synergie tussen functies voortbouwend op een robuust watersysteem gebaseerd op natuurlijke rivierprocessen. Daarin krijgen de volgende thema's een plek:

- Het Vechtdal als *natuurgedragen rivierlandschap*
- Verbeteren *waterkwaliteit*
- *Toekomstbestendige landbouw* volgend op water- en natuurambities
- *Energietransitie* die aansluit bij het DNA van het landschap
- *Dorpen en steden* hebben een optimale (hydrologische) relatie met het Vechtdal
- *Beleving en recreatie*. Een gelaagd vrijetijdslandschap in dorp, dijk en dal, met nadruk op recreatie, cultuurhistorie en natuurbeleving

Kansen

Deze kansen zijn geïllustreerd in de doorsnedes hierboven en op de ambitiekaart. Hierbij zijn goede voorbeelden en gerealiseerde projecten gebruikt, veelal langs de Vecht, die passen in de ambitie:

- Een veilig, veerkrachtig en grensoverschrijdend en klimaatrobuust watersysteem gebaseerd op natuurlijke rivierprocessen. Kiezen voor 'zachte' maatregelen waarmee de sponswerking van het systeem vergroot wordt.
- De half-natuurlijke Vecht als eerste stap naar een natuuregedragen rivierlandschap. Stip op de horizon hierbij is flexibel peilbeheer zonder stuwen met bijbehorende natuurontwikkeling. De eerste stap op weg hiernaar toe is het instellen van een vast peil en meer ruimte in profiel.
- Verbeteren waterkwaliteit. Niet méér stoffen in het water dan er in een natuurlijke situatie voorkomen.
- Kringlooplandbouw passend bij de ondergrond en het watersysteem, met een slimme zonering in het dal: graslanden en natuur buitendijks, en nieuwe vormen van akkerbouw op de flanken.
- Energietransitie die aansluit op de (nieuwe) kwaliteiten van het gebied. Kansen grijpen die passen bij het Vechtdal.
- Een duurzame ontwikkeling van dorpen en steden. Water en mobiliteitsopgaven koppelen aan de ontwikkeling van een klimaatrobuust Vechtdalslandschap. De dorpen, steden en het Vechtdal vormen een samenhangend landschap van rust en ruimte, met enkele drukke punten. Hier is het fijn leven en fijn wonen.
- Beleving en recreatie die aansluit bij het unieke karakter van het halfnatuurlijke en ontspannen Vechtdal. Het Vechtdal recreatief verder ontwikkelen ten behoeve van een gezonde en aangename leefomgeving en het versterken van de regionale economie.

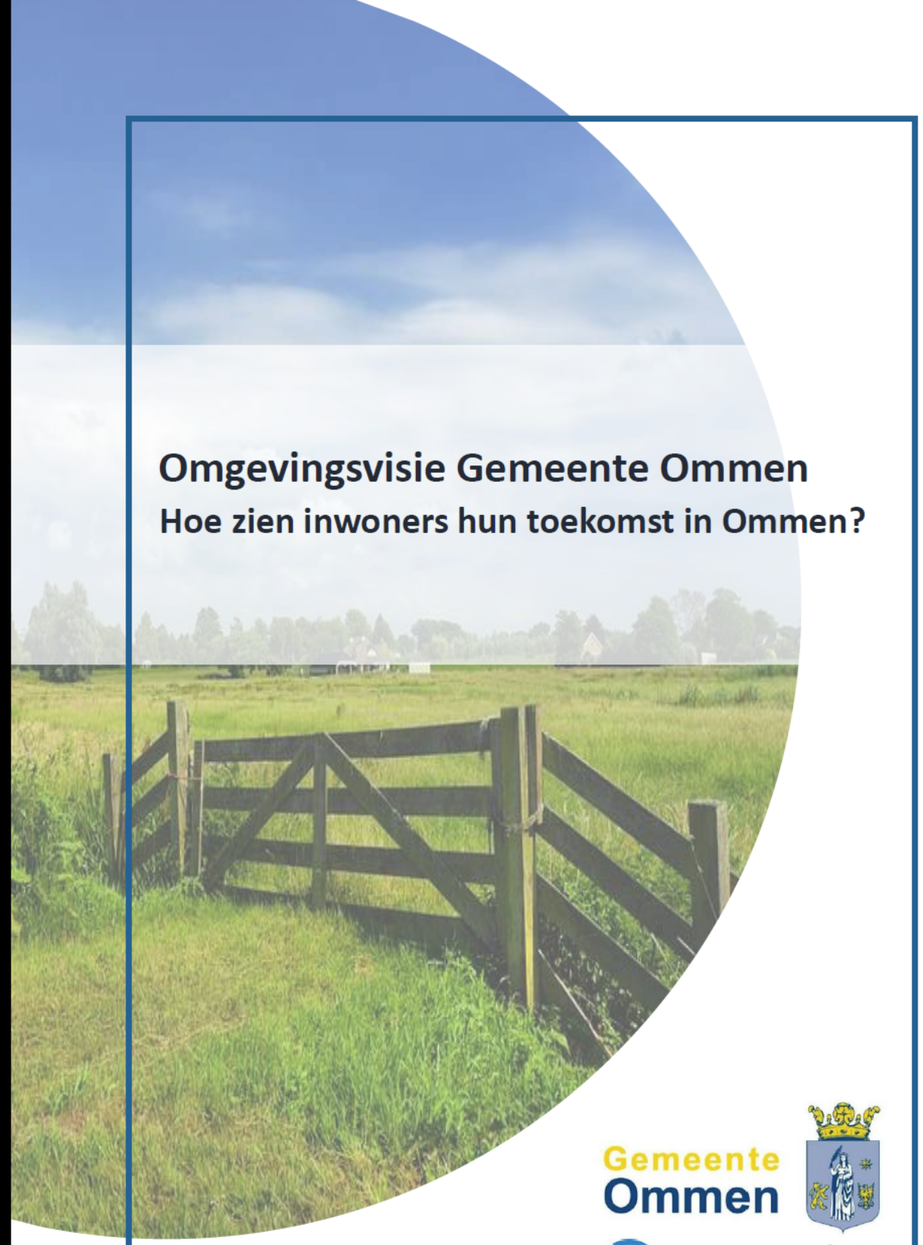

Omgevingsvisie Gemeente Ommen

Hoe zien inwoners hun toekomst in Ommen?

Gemeente Ommen

noordtij

2

sluit een ‘deal’ met het Rijk

Rijksoverheid

Nationale Omgevingsvisie

Duurzaam perspectief voor onze leefomgeving

Kabinet neemt meer regie op de inrichting van Nederland

Nieuwsbericht | 23-04-2020 | 11:38

Er is meer regie nodig vanuit het Rijk om richting te geven aan de fysieke inrichting van Nederland. Minister Kajsa Ollongren van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties schrijft in aanvulling op de ontwerp-NOVI aan de Tweede Kamer dat de oplopende druk op de leefomgeving vraagt om fundamentele keuzes.

Nationale strategie voor landelijk gebied

Ook in het landelijk gebied speelt de komende jaren veel. De stikstof-en klimaataanpak drukken een belangrijk stempel op de lange termijn aanpak voor het landelijk gebied. Het kabinet bekijkt de mogelijkheden voor het creëren van robuuste natuurnetwerken en het realiseren van bufferzones rond kwetsbare natuurgebieden en ruimte voor agrarische functies in de voor landbouw goed geschikte gebieden.

Het verbeteren van de verbindingen tussen alle landsdelen, het aanpakken van bodemdaling, het inpassen van de energietransitie en een voorkeursvolgorde voor het waterbeheer komen in de brief ook aan bod.

> Minister Ollongren: “De ruimte in Nederland is schaars, niet alles kan en niet alles kan overal. Het slim combineren van functies staat daarom centraal in de NOVI. Het kabinet maakt nu in aanvulling op de ontwerp-NOVI scherpere keuzes over de toekomstige ontwikkeling binnen het Stedelijk Netwerk Nederland, het sturen op de vestiging van distributiecentra en wordt er gewerkt aan een nationale strategie voor het landelijk gebied zodat alle regio’s optimaal benut worden.”

Rijksoverheid

Home > Onderwerpen > Regio Deals > De Regio Deals >

Regio Deal Natuurinclusieve Landbouw

Rijk en regio werken samen aan een goed evenwicht tussen landbouw, natuur en leefomgeving in Noord Nederland. In 8 gebieden worden nieuwe manieren ontwikkeld voor een duurzame landbouw. Deze aanpak staat in de Regio Deal Natuurinclusieve Landbouw.

Ontwikkeling in 8 gebieden

In de Regio Deal Natuurinclusieve Landbouw staan actieplannen voor 8 gebieden. Deze gebieden verschillen van elkaar in bodem, water en grondgebruik. De kennis en ideeën uit de plannen worden gedeeld met alle regio's. De Regio Deal draagt bij aan een duurzame landbouw in 2030. Ook levert het ideeën voor het nieuwe Europees landbouwbeleid.

Investeringen in landbouw, bodem en natuur

Het kabinet investeert samen met de regio 20 miljoen euro voor nieuwe ontwikkelingen. Bijvoorbeeld voor een goede afwisseling in plant- en diersoorten (biodiversiteit) en het landschap. Of voor de productie van zoveel mogelijk voedsel tegen een zo laag mogelijke belasting van het milieu (kringlooplandbouw). Daarnaast zoekt de Regio Deal naar manieren voor boeren om een financieel duurzaam bestaan op te bouwen.

Samenwerking in Regio Deal

In de Regio Deal Natuurinclusieve Landbouw werken samen:

Regiodeals
Citydeals
Erfgoeddeal
IBP Vitaal platteland

NOVI-gebieden (o.a.regio Zwolle)

Experimenteergebieden LNV

Nationale strategie voor landelijk gebied (+4 proefgebieden)

3

regisseer een gebiedsproces New Deal Vechtdal

Pilot landschapsinclusieve landbouw

op weg naar een

New Deal tussen boer en maatschappij

Salland

CRa
College van Rijksadviseurs

Gebiedsproces met boeren en regionale stakeholders

Sallandse confetti - veehouderijen in Salland

(1164 bedrijven in 2018, 1734 in 2000. Waarvan 45% meelkveehouderijen in 2018)

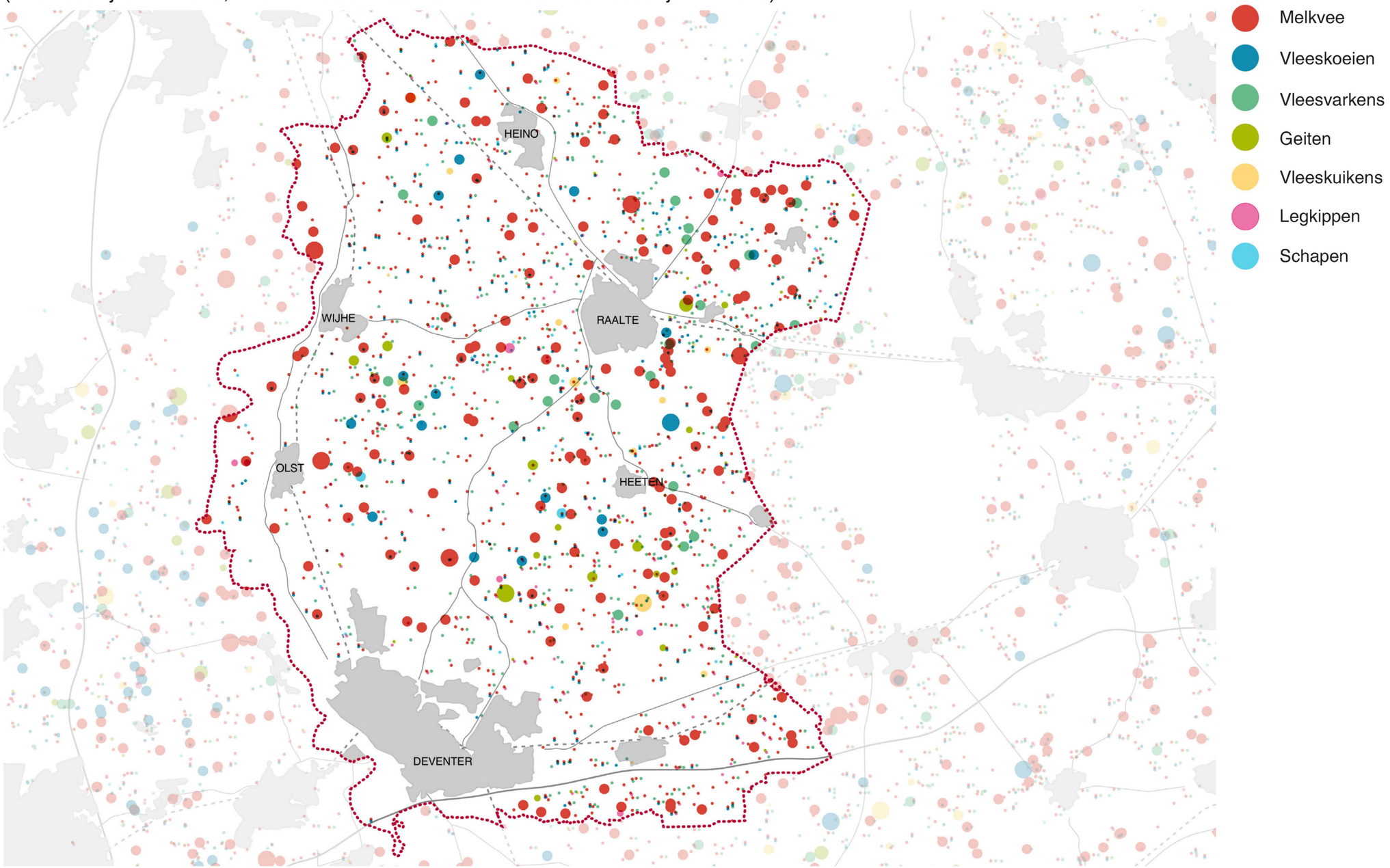

Bron: Veehouderijbedrijven - Bedrijven, Interprovinciaal Overleg. Laatste aanpassing op 11/03/2015, Nationaal Georegister

Bron: Cra/Nohnik

Mogelijk beeld landschap in 2050

oeverwal: divers en gemixt

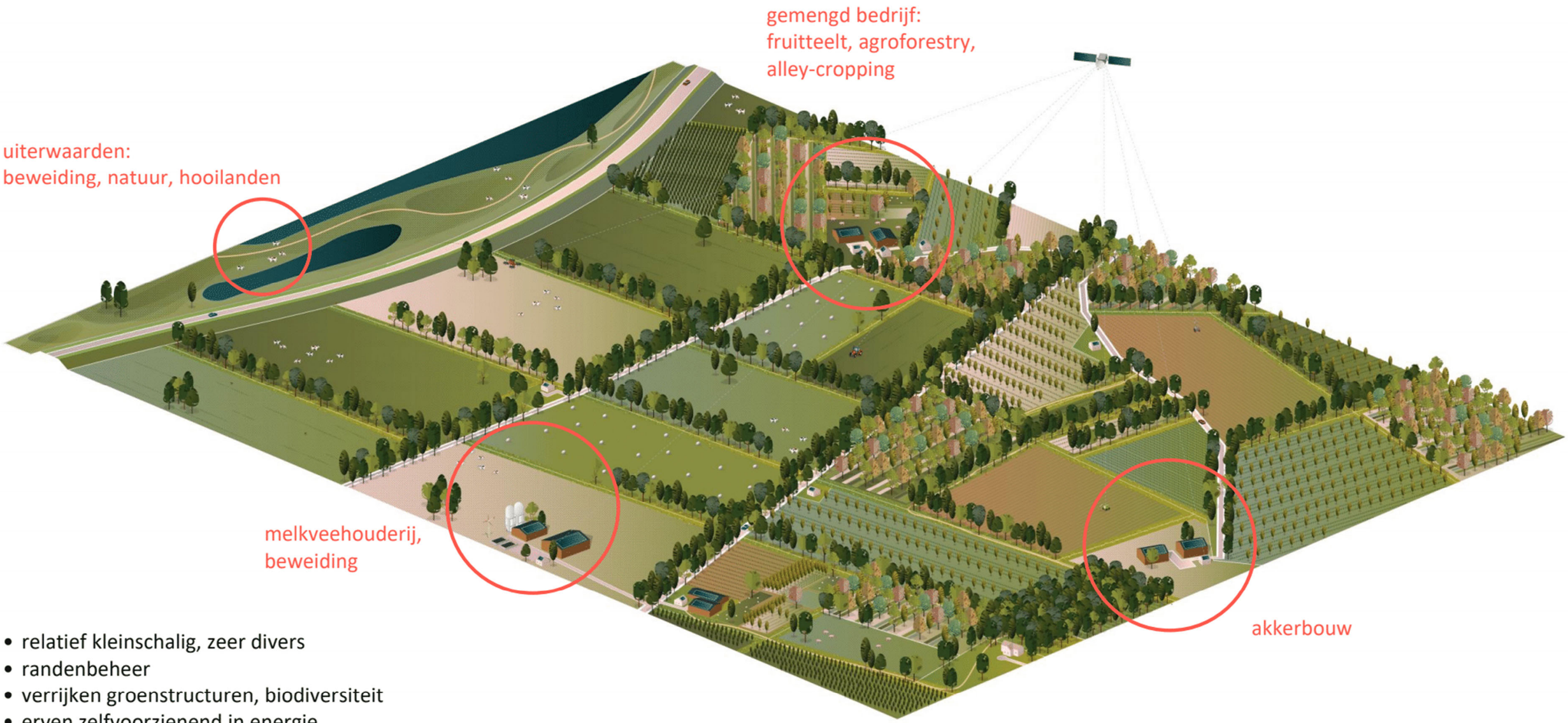

- relatief kleinschalig, zeer divers
- randenbeheer
- verrijken groenstructuren, biodiversiteit
- erven zelfvoorzienend in energie
- techniek helpt bij bewerken land

Bron: Cra / Nohnik

4

ontwikkel het landschapspark Dalfsen-Ommen

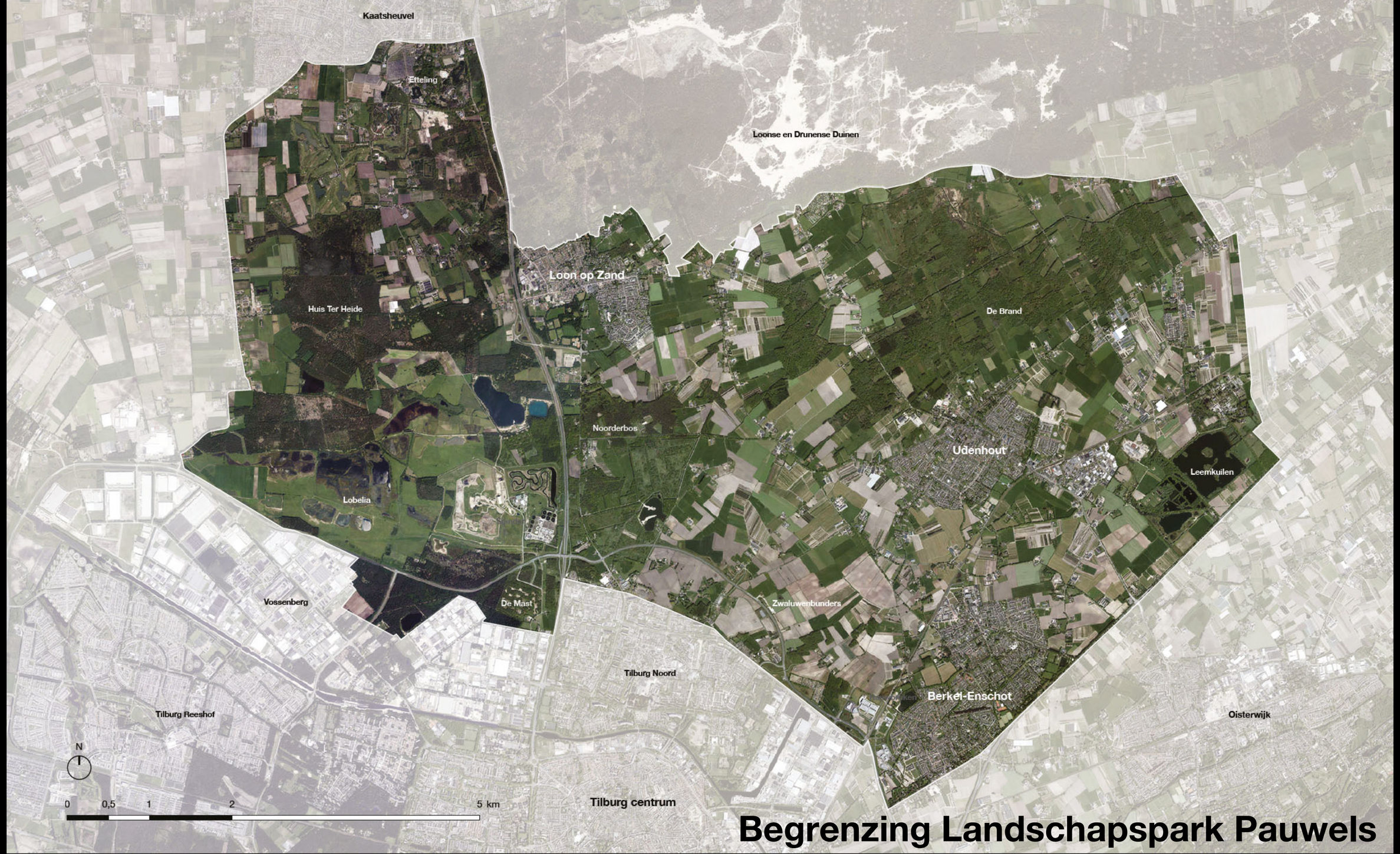

Begrenzing Landschapspark Pauwels

Verborgen Schatten

Manifest Landschapspark Pauwels

Verborgen schatten

Ten zuiden van De Loonse en Drunense Duinen en ten noorden van Tilburg ligt Landschapspark Pauwels, vernoemd naar edelman Paul van Haastrecht, in de veertiende eeuw heer van Loon op Zand, Tilburg en Drunen. Landschapspark Pauwels is een op het oog weinig energiek gebied, maar wie goed kijkt, ziet water, cultuurhistorie en een zee aan ruimte.

Waardevol voor de regionale ambitie

De ondertekenaars van dit manifest zijn van mening dat deze verborgen schatten moeten worden blootgelegd en opgepoetst. Niet alleen omdat ze de mens en de natuur zoveel kunnen bieden, maar ook omdat ze een gunstige invloed uitoefenen op de omliggende iconen in Midden-Brabant, zoals natuurgebied De Brand, Nationaal Park De Loonse en Drunense Duinen, het Witte Kasteel, de Efteling en de steden Tilburg en Waalwijk. Of Huis ter Heide, Lobelia, het Blauwe Meer, de Strijdhoef en Peerke Donders. En dat is nog maar een greep uit alles wat de totale regio te bieden heeft. Landschapspark Pauwels helpt om de regionale ambitie op het gebied van duurzaamheid, groen, water en recreatie verder vorm te geven.

‘Samen’ is het toverwoord

Wat daarvoor nodig is: krachtenbundeling. We zijn zeer gedreven om de verborgen schatten gezamenlijk te onthullen, glans te geven en vanuit alle windstreken goed toegankelijk te maken. Want alleen door samenwerking kunnen we de waterrijke mogelijkheden in Landschapspark Pauwels ten volle benutten, de kostbare ruimte optimaal ontwikkelen waardoor water en natuur ruim baan krijgen en de cultuurhistorie in dit gebied maximaal benadrukken, waardoor mensen zeggen ‘dáár wil ik heen, dáár wil ik zijn’.

Onze missie:

Wij, de partners van dit manifest, slaan met Landschapspark Pauwels de zo gewenste brug tussen Tilburg en De Loonse en Drunense Duinen, tussen Huis ter Heide en de Leemkuilen. Landschapspark Pauwels is een schakel tussen de iconen en heeft geografisch een grote waarde voor de ontwikkeling van de regio. Wij zullen intensief samenwerken om het gebied te ontwikkelen tot een beleefbaar, open park waar de natuur floreert en waar het voor jong en oud goed toeven is. We richten ons op het harmonieus met elkaar combineren van ‘people, planet en profit’. Water, ruimte en cultuurhistorie zijn dé gebiedswaarden van Landschapspark Pauwels. Ontwikkeling van deze waarden leidt tot kansen voor slim waterbeheer, (verblijfs)recreatie, ecologische ontwikkeling, een goede stad-landverbinding en een sterke plattelandseconomie.

We leggen de komende tien jaar *(2016-2026)* vol overgave alle schatten bloot, gaan bestaande kwaliteiten versterken en nieuwe toevoegen. Wij zijn ervan overtuigd dat Landschapspark Pauwels ruimte biedt om:

- innovatief te ondernemen;
- nieuwe mogelijkheden te ontplooien voor verbrede landbouw en (verblijfs)recreatie;
- topnatuur te ontwikkelen;
- de biodiversiteit te vergroten;
- slim en innovatief water te beheren;
- een hoogwaardig en ‘beleefbaar’, goed toegankelijk gebied te ontwikkelen waarmee de recreatiedruk op De Loonse en Drunense Duinen wordt verlicht;
- natuur en landschap duurzaam in balans te brengen;
  goede, infrastructurele voorzieningen te realiseren die de stad Tilburg naadloos verbindt met alle iconen en het platteland.

Landschapspark Pauwels is in 2026 niet meer weg te denken van de recreatiekaart, omdat mensen hier kunnen wandelen, fietsen, overnachten en genieten.

Dit manifest is het startpunt voor de ontwikkeling van Landschapspark Pauwels. Een uitvoeringsplan staat voor 2016 op de agenda, uitmondend in convenanten en andere allianties die we met elkaar aangaan. De successen die we boeken, zijn het resultaat van ultieme samenwerking.

Wij koesteren Landschapspark Pauwels. Nu al.

Tilburg, juni 2016

Efteling

Waterschap De Dommel

ZLTO

Provincie Noord-Brabant

Waterschap Brabantse Delta

gemeente Loon op Zand

GEMEENTE TILBURG

Natuurmonumenten

natuur dichtbij huis
Brabants Landschap

MIDPOINT BRABANT

HOUSE OF LEISURE

Partners van Pauwels

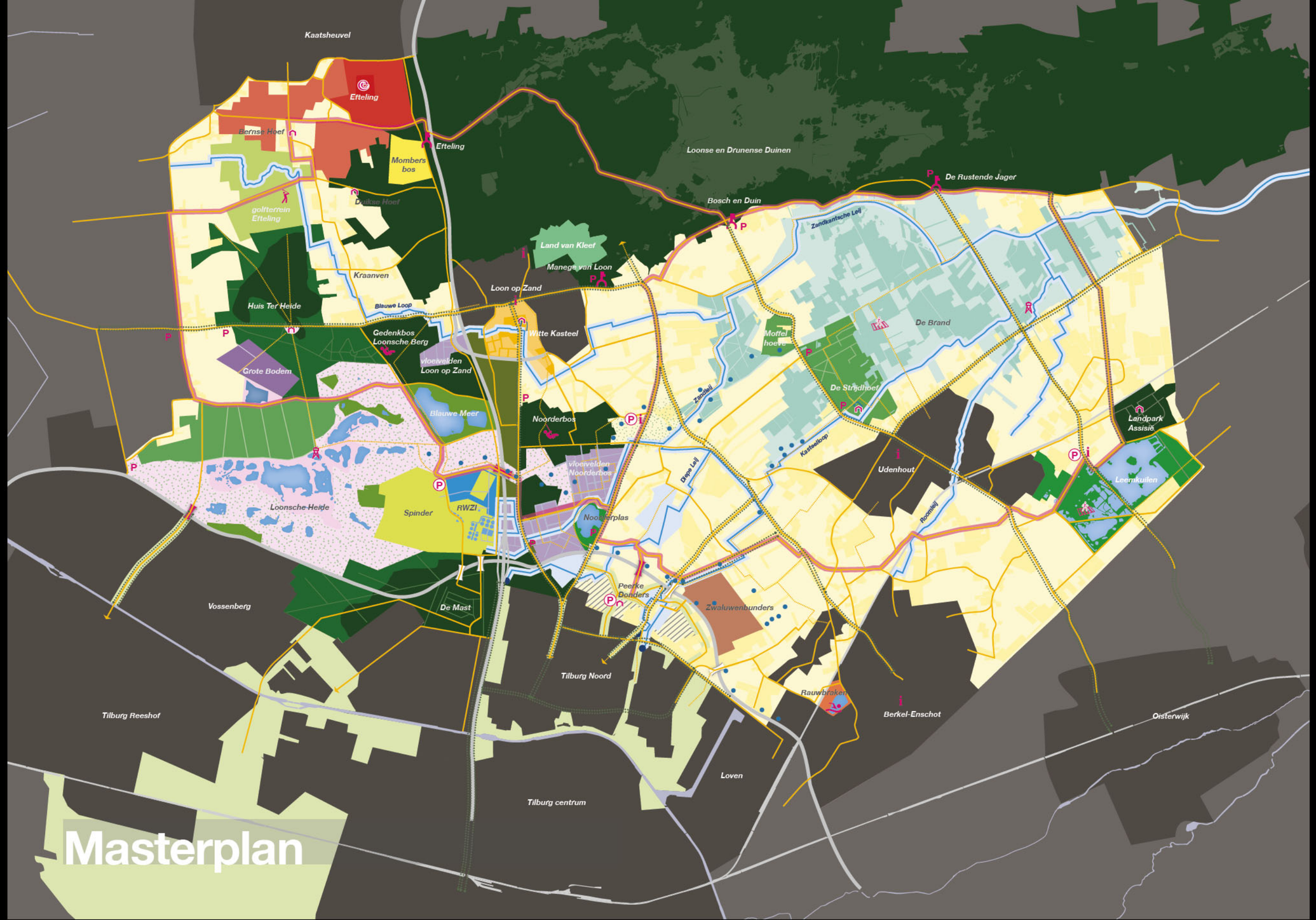
Kaatsheuvel
Efteling
Bernse Hoef
Efteling
Mombers bos
Loonse en Drunense Duinen
De Rustende Jager
Bosch en Duin
golfterrein Efteling
Dijkse Hoef
Zandkantsche Leij
Land van Kleef
Manege van Loon
Kraanven
Loon op Zand
Huis Ter Heide
Blauwe Loop
Witte Kasteel
Gedenkbos Loonsche Berg
Moffel hoeve
De Brand
Grote Bodem
vloeivelden Loon op Zand
De Strijdhoef
Zandleij
Blauwe Meer
Noorderbos
Landpark Assisie
Kasteelloop
vloeivelden Noorderbos
Diepe Leij
Udenhout
Leemkuilen
Loonsche Heide
Spinder
RWZI
Noorderplas
Roomleij
Peerke Donders
Zwaluwenbunders
Vossenberg
De Mast
Tilburg Noord
Rauwbraken
Berkel-Enschot
Oisterwijk
Tilburg Reeshof
Loven
Tilburg centrum
Masterplan

5

initieer innovatiepark Bellingeweer

Design

Landgoed Lankheet, Haaksbergen

Bron: tekst

6

sluit het Pact van Vilsteren

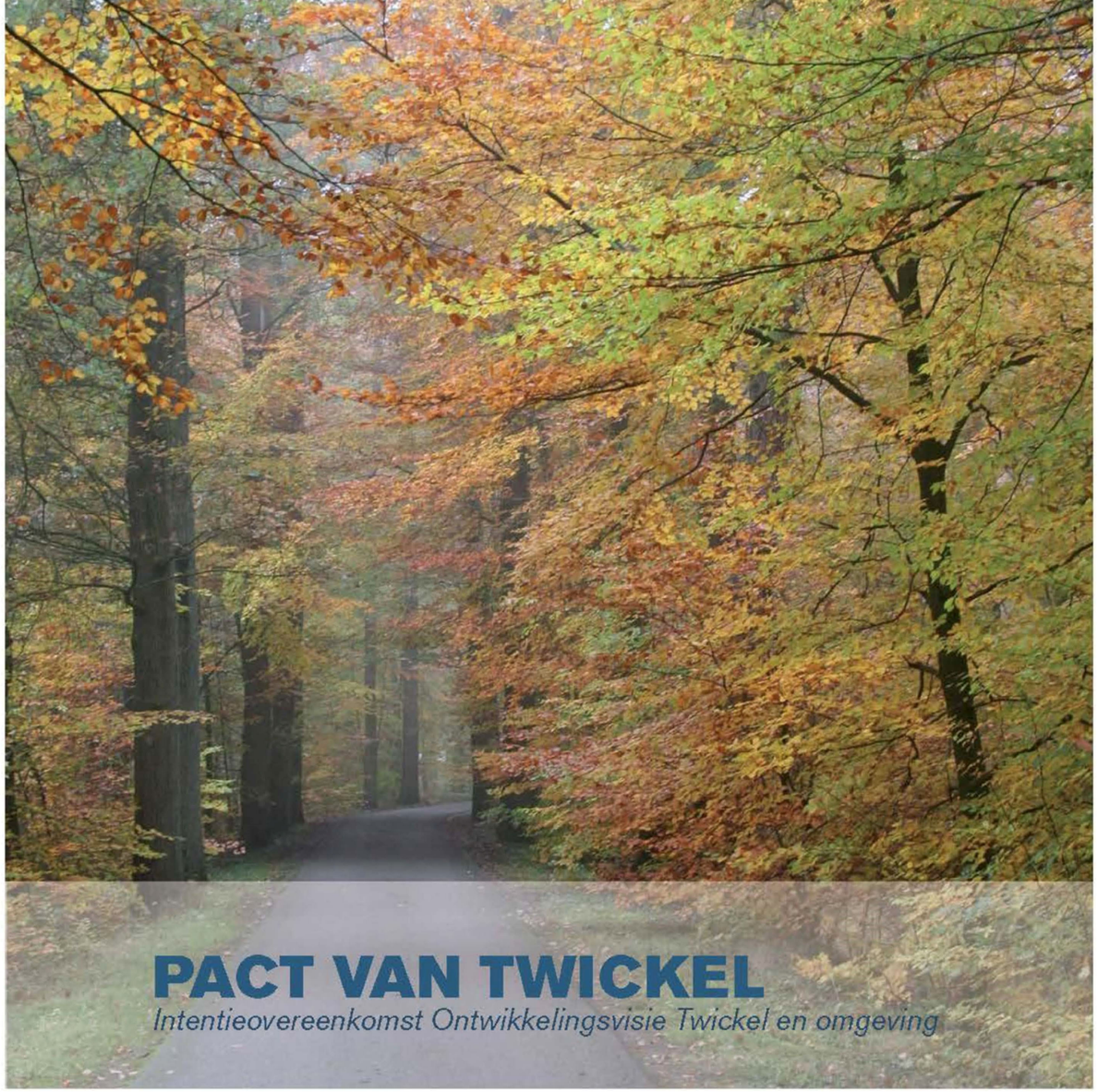

GEMEENTE BORNE · GEMEENTE HENGELO · Gemeente Hof van Twente · provincie Overijssel · WATERSCHAP Regge en Dinkel · regio twente · Twickel

€7 mln

In wat voor Vechtdal wilt u leven?

Berno Strootman

Strootman Landschapsarchitecten
& College van Rijksadviseurs

Foto: Siep van der Veen